

C/2024/480

23.1.2024

P9_TA(2023)0228

Ocena nowego komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie regionów najbardziej oddalonych

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 13 czerwca 2023 r. w sprawie oceny nowego komunikatu Komisji Europejskiej w sprawie regionów najbardziej oddalonych (2022/2147(INI))

(C/2024/480)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 349 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE), który nadaje regionom najbardziej oddalonym ich status,
- uwzględniając art. 174 i 355 TFUE, które określają między innymi terytorialny zakres stosowania traktatów oraz szczególne postanowienia mające zastosowanie do regionów najbardziej oddalonych,
- uwzględniając art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE, który przewiduje, że pomoc przeznaczona na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów najbardziej oddalonych może być zgodna z rynkiem wewnętrznym,
- uwzględniając art. 7 TFUE, zgodnie z którym Unia musi zapewniać spójność swoich poszczególnych polityk i działań, uwzględniając wszystkie swoje cele i zgodnie z zasadą przyznania kompetencji,
- uwzględniając tytuł XVIII TFUE, który stawia za cel spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną oraz określa strukturalne instrumenty finansowe służące osiągnięciu tego celu,
- uwzględniając wyrok Wielkiej Izby Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (TSUE) z 15 grudnia 2015 r. ⁽¹⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 3 maja 2022 r. pt. „Postawienie ludzi na pierwszym miejscu, zapewnienie trwałego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu społecznemu, uwolnienie potencjału regionów najbardziej oddalonych UE” (COM(2022)0198),
- uwzględniając deklarację końcową 27. Konferencji Przewodniczących Regionów Najbardziej Oddalonych Unii Europejskiej, która odbyła się w Parlamencie Europejskim w Brukseli w dniach 15–16 listopada 2022 r.,
- uwzględniając deklarację końcową 26. Konferencji Przewodniczących Regionów Najbardziej Oddalonych Unii Europejskiej, która odbyła się w Ponta Delgada (Azory) w dniach 17–20 listopada 2021 r.,
- uwzględniając wspólną deklarację Konferencji Przewodniczących Regionów Najbardziej Oddalonych Unii Europejskiej wydaną na posiedzeniu śródkresowym 3 maja 2021 r.;
- uwzględniając deklarację końcową 25. Konferencji Przewodniczących Regionów Najbardziej Oddalonych Unii Europejskiej, która odbyła się na Majotcie w dniach 26–27 listopada 2020 r.,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2018/2001 z 11 grudnia 2018 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/89/UE z 23 lipca 2014 r. ustanawiającą ramy planowania przestrzennego obszarów morskich ⁽³⁾,
- uwzględniając konkluzje Rady z 1 grudnia 2022 r. w sprawie europejskiej agendy dla turystyki 2030,
- uwzględniając roczne sprawozdanie UE na temat stanu regionów i miast, opublikowane w październiku 2022 r. przez Europejski Komitet Regionów,
- uwzględniając 8. program działań w zakresie środowiska oraz zawarte w nim koncepcje,

⁽¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości (Wielka Izba) z dnia 15 grudnia 2015 r., *Parlament Europejski i Komisja Europejska przeciwko Radzie Unii Europejskiej*, sprawy połączone C-132/14 do C-136/14, ECLI:EU:C:2015:813.

⁽²⁾ Dz.U. L 328 z 21.12.2018, s. 82.

⁽³⁾ Dz.U. L 257 z 28.8.2014, s. 135.

- uwzględniając badanie dotyczące wpływu pandemii COVID-19 na regiony najbardziej oddalone, opublikowane przez Komisję w styczniu 2022 r. ⁽⁴⁾,
- uwzględniając badanie pt. „Cohesion Policy and Climate Change”, opublikowane 15 kwietnia 2021 r. przez Dyрекcyję Generalną ds. Polityki Wewnętrznej ⁽⁵⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 9 lutego 2022 r. pt. „Konkluzje w sprawie spójności w Europie do 2050 r. – Ósme sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”,
- uwzględniając komunikat Komisji z 9 grudnia 2020 r. pt. „Strategia na rzecz zrównoważonej i inteligentnej mobilności – europejski transport na drodze ku przyszłości” (COM(2020)0789),
- uwzględniając komunikat Komisji z 19 listopada 2020 r. pt. „Strategia UE mająca na celu wykorzystanie potencjału energii z morskich źródeł odnawialnych na rzecz neutralnej dla klimatu przyszłości” (COM(2020)0741),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „»Gotowi na 2030«: przybliżenie natury do naszego życia” (COM(2020)0380) oraz swoją rezolucję w tej sprawie z 9 czerwca 2021 r. ⁽⁶⁾,
- uwzględniając komunikat Komisji z 24 października 2017 r. pt. „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE” COM(2017)0623),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 23 marca 2020 r. w sprawie wdrażania komunikatu Komisji pt. „Silniejsze i odnowione partnerstwo strategiczne z regionami najbardziej oddalonymi UE” (COM(2020)0104),
- uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Regionów z 10 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdania Komisji Europejskiej w sprawie wdrażania odnowionego partnerstwa strategicznego z regionami najbardziej oddalonymi UE (2021/C 37/10),
- uwzględniając komunikat Komisji z 20 czerwca 2012 r. pt. „Najbardziej oddalone regiony Unii Europejskiej: w kierunku partnerstwa na rzecz inteligentnego, trwałego wzrostu sprzyjającego włączeniu społecznemu” (COM(2012)0287),
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 17 października 2008 r. pt. „Regiony najbardziej oddalone atutem Europy” (COM(2008)0642),
- uwzględniając komunikat Komisji z 12 września 2007 r. pt. „Strategia w sprawie regionów najbardziej oddalonych: osiągnięcia i plany na przyszłość” (COM(2007)0507),
- uwzględniając komunikat Komisji z 26 maja 2004 r. pt. „Ścisłe partnerstwo dla regionów najbardziej oddalonych” (COM(2004)0343),
- uwzględniając wniosek Komisji dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych (COM(2022)0304),
- uwzględniając swoją rezolucję z 3 maja 2022 r. w sprawie kierunku zrównoważonej niebieskiej gospodarki w UE: rola sektorów rybołówstwa i akwakultury ⁽⁷⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2021 r. w sprawie nowego podejścia do strategii morskiej na rzecz Oceanu Atlantyckiego ⁽⁸⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 14 września 2021 r. w sprawie silniejszego partnerstwa z regionami najbardziej oddalonymi UE ⁽⁹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z 6 lipca 2017 r. w sprawie promowania spójności i rozwoju w regionach najbardziej oddalonych Unii: wykonanie art. 349 TFUE ⁽¹⁰⁾,

⁽⁴⁾ Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, *Study on the impact of the COVID-19 pandemic on the outermost regions (OR): final report* [Wpływ pandemii COVID-19 na regiony najbardziej oddalone: raport końcowy], Urząd Publikacji Unii Europejskiej, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2776/541180>.

⁽⁵⁾ Badanie pt. „Cohesion Policy and Climate Change” [Polityka spójności a zmiana klimatu], Parlament Europejski, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Wewnętrznej, Departament tematyczny B ds. polityki strukturalnej i polityki spójności, 15 kwietnia 2021 r.

⁽⁶⁾ Dz.U. C 67 z 8.2.2022, s. 25.

⁽⁷⁾ Dz.U. C 465 z 6.12.2022, s. 2.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 30.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 117 z 11.3.2022, s. 18.

⁽¹⁰⁾ Dz.U. C 334 z 19.9.2018, s. 168.

- uwzględniając swoją rezolucję z 27 kwietnia 2017 r. w sprawie zarządzania flotami rybackimi w regionach najbardziej oddalonych ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 26 lutego 2014 r. w sprawie optymalnego rozwijania potencjału regionów najbardziej oddalonych poprzez tworzenie synergii między funduszami strukturalnymi i innymi programami Unii Europejskiej ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 18 kwietnia 2012 r. w sprawie roli polityki spójności w najbardziej oddalonych regionach Unii Europejskiej w kontekście strategii „Europa 2020” ⁽¹³⁾,
 - uwzględniając swoje zalecenie dla Rady i Komisji z 20 stycznia 2022 r. w następstwie dochodzenia w sprawie zarzutów naruszenia prawa Unii i niewłaściwego administrowania w jego stosowaniu w odniesieniu do ochrony zwierząt podczas transportu w Unii i poza nią ⁽¹⁴⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając opinie przedstawione przez Komisję Budżetową, Komisję Zatrudnienia i Spraw Socjalnych, Komisję Transportu i Turystyki oraz Komisję Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Rozwoju Regionalnego (A9-0156/2023),
- A. mając na uwadze, że w regionach najbardziej oddalonych – są to Gujana Francuska, Gwadelupa, Martynika, Majotta, Reunion i Saint-Martin (Francja), Azory i Madera (Portugalia) oraz Wyspy Kanaryjskie (Hiszpania) – mieszka pięć milionów obywateli europejskich i że regiony te stanowią istotny atut geostrategiczny dla Unii Europejskiej (UE) i jej państw członkowskich; mając na uwadze, że dysponują one ogromnym potencjałem, uznanym przez Komisję, a mianowicie młodą ludnością, rozległymi morskimi strefami ekonomicznymi, bogatą różnorodnością biologiczną i wielką obfitością odnawialnych źródeł energii, które są ważne dla osiągnięcia celów klimatycznych UE, a także potencjałem do rozwoju działań UE w dziedzinie nauk o kosmosie i astrofizyki;
- B. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone mierzą się również ze stałymi ograniczeniami strukturalnymi wynikającymi z połączenia wyspiarskości (z wyjątkiem Gujany Francuskiej), rozproszenia geograficznego, oddalenia, małej powierzchni, trudnego terenu i niesprzyjającego klimatu; mając na uwadze, że aktualne wskaźniki demograficzne pokazują dramatyczny spadek liczby ludności w większości regionów najbardziej oddalonych ⁽¹⁵⁾, które muszą radzić sobie również z sezonową presją demograficzną; mając na uwadze, że ich rynki lokalne są na ogół niewielkie, a ich zależność gospodarcza od małej liczby produktów lokalnych i od przywozu wielu innych produktów powoduje znaczne deficyty w handlu;
- C. mając na uwadze, że te ograniczenia strukturalne poważnie utrudniają rozwój regionów najbardziej oddalonych i że w związku z tym UE przyjęła specjalne środki w następujących obszarach: polityka celna i handlowa, polityka fiskalna, strefy wolnocłowe, polityka rolna i polityka rybołówstwa, warunki zaopatrzenia w surowce i dobra konsumpcyjne pierwszej potrzeby, pomoc państwa oraz warunki dostępu do funduszy strukturalnych i programów horyzontalnych Unii; mając na uwadze, że należy przyjąć dalsze konkretne środki w celu stworzenia warunków do harmonijnego stosowania Traktatów, w tym wspólnych polityk, bez podważania spójności unijnego porządku prawnego oraz aby przyczynić się do wzmocnienia spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w UE;
- D. mając na uwadze, że w wyroku Wielkiej Izby TSUE z dnia 15 grudnia 2015 r. wyjaśnione szeroki zakres stosowania art. 349 i 355 TFUE w odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych;
- E. mając na uwadze, że na podstawie rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów regiony najbardziej oddalone otrzymują specjalne dodatkowe środki z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) i Wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (REACT-EU), a także korzystają ze specjalnego komponentu programu Interreg na okres programowania 2021–2027 i ze specjalnych środków na podstawie rozporządzenia w sprawie Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji;

⁽¹¹⁾ Dz.U. C 298 z 23.8.2018, s. 92.

⁽¹²⁾ Dz.U. C 285 z 29.8.2017, s. 58.

⁽¹³⁾ Dz.U. C 258 E z 7.9.2013, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 336 z 2.9.2022, s. 20.

⁽¹⁵⁾ Gwadelupa, Martynika, Reunion, Saint Martin, Azory, Madera i Wyspy Kanaryjskie („Konkluzje w sprawie spójności w Europie do 2050 r. – Ósme sprawozdanie w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej”), Komisja Europejska, Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej i Miejskiej, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg, 2022 r., s. 200, https://ec.europa.eu/regional_policy/information-sources/cohesion-report_en.

- F. mając na uwadze, że gospodarki regionów najbardziej oddalonych poważnie ucierpiały po wprowadzeniu ograniczeń w związku z pandemią w marcu 2020 r.⁽¹⁶⁾; mając na uwadze, że produkt krajowy brutto (PKB) na mieszkańca w regionach najbardziej oddalonych jest niższy od średniej unijnej, a także od średnich danych krajów oraz że odnotowane wskaźniki ubóstwa należą niekiedy do najwyższych w Europie;
- G. mając na uwadze, że osoby młode to fundamentalny atut w kontekście odbudowy i rozwoju wszystkich regionów UE, w szczególności regionów najbardziej oddalonych; mając na uwadze, że na Majotcie połowa ludności ma mniej niż 18 lat, a w Gujanie Francuskiej – poniżej 25 lat; mając na uwadze, że w regionach najbardziej oddalonych wysoki jest odsetek młodzieży niekształcącej się, niepracującej⁽¹⁷⁾ ani nieszkolącej się, a także odsetek osób zbyt wczesnie kończących czy przerywających naukę; mając na uwadze, że wskaźniki te są wyższe od średniej unijnej i średnich w poszczególnych państwach członkowskich;
- H. mając na uwadze, że występowanie długotrwałego bezrobocia w regionach najbardziej oddalonych wynika z rozbieżności między umiejętnościami a oczekiwaniami rynku pracy, przy czym na tych terytoriach dostępnych jest zbyt mało odpowiednich możliwości zatrudnienia i szkolenia; mając na uwadze, że konieczne jest zapewnienie dopasowania szkoleń do potrzeb przedsiębiorstw w regionach najbardziej oddalonych;
- I. mając na uwadze, że młodzi ludzie z regionów najbardziej oddalonych często muszą wyjeżdżać i przenosić się do innych regionów, aby uzyskać określone szkolenie i wykształcenie; mając na uwadze, że brak możliwości zatrudnienia w regionach najbardziej oddalonych prowadzi do masowej emigracji młodych ludzi, co ma silny wpływ na demografię i rozwój tych terytoriów⁽¹⁸⁾; mając na uwadze, że wiele osób, które wyjechały, nie wróci już do swoich macierzystych regionów;
- J. mając na uwadze, że rozwój umiejętności cyfrowych w regionach najbardziej oddalonych jest warunkiem wstępnym osiągnięcia transformacji cyfrowej, która nie pozostawia nikogo w tyle;
- K. mając na uwadze, że brak infrastruktury i poziom cyfryzacji w regionach najbardziej oddalonych nie pozwalają na skuteczne wdrażanie nauki na odległość, telepracy ani cyfrowego świadczenia usług publicznych związanych z zatrudnieniem i opieką społeczną;
- L. mając na uwadze, że środki z EFS na lata 2014–2020 nie zostały w pełni wykorzystane w regionach najbardziej oddalonych, a tymczasem ten okres programowania dobiega końca;
- M. mając na uwadze, że tylko 28 500 osób z regionów najbardziej oddalonych skorzystało z mobilności w ramach programu Erasmus+ na lata 2014–2020;
- N. mając na uwadze, że nie wszyscy mieszkańcy regionów najbardziej oddalonych mają dostęp do podstawowych usług, takich jak woda pitna, godne warunki mieszkaniowe, energia elektryczna, edukacja, opieka zdrowotna, transport publiczny i internet;
- O. mając na uwadze, że wskaźnik zatrudnienia kobiet w regionach najbardziej oddalonych jest znacznie niższy od średniej w UE i średnich krajowych (47 % wobec 62 % w UE-27)⁽¹⁹⁾; mając na uwadze, że zatrudnienie kobiet w regionach najbardziej oddalonych jest często niestabilne i krótkoterminowe; mając na uwadze, że bezrobocie wśród kobiet jest wyższe niż wśród mężczyzn we wszystkich regionach najbardziej oddalonych z wyjątkiem Reunionu⁽²⁰⁾;
- P. mając na uwadze, że skuteczne uruchomienie EFS+ jest konieczne, aby zaradzić problemowi wysokiego poziomu bezrobocia w regionach najbardziej oddalonych, dotyczącemu w szczególności ludzi młodych;

⁽¹⁶⁾ <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/2216604f-7420-11ec-9136-01aa75ed71a1/language-en>.

⁽¹⁷⁾ Średnia stopa bezrobocia osób młodych w 2022 r. wyniosła 16,8 % w UE, ponad 50 % na Majotcie i Wyspach Kanaryjskich, prawie 40 % na Reunion, w Gwadelupie i na Martynice oraz prawie 30 % w Gujanie Francuskiej.

⁽¹⁸⁾ COM(2022)0198, s. 2.

⁽¹⁹⁾ W dokumencie SWD(2022)0133 z maja 2022 r. ukazano wskaźniki zatrudnienia kobiet w regionach najbardziej oddalonych w porównaniu z ich średnim poziomem europejskim. https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/outermost-regions/rup-2022/comm-rup-2022-glance_en.pdf.

⁽²⁰⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52022DC0198&qid=1683109609293>, s. 5.

- Q. mając na uwadze, że plaga narkomanii przyczynia się do wykluczenia społecznego i gospodarczego oraz do wykluczenia z rynku pracy w regionach najbardziej oddalonych, a także stwarza zagrożenie dla zdrowia młodych ludzi i bezpieczeństwa ludności⁽²¹⁾;
- R. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 jeszcze bardziej obnażyła słabości gospodarek regionów najbardziej oddalonych, wynikające z ich wyspiarskości lub położenia geograficznego, a w szczególności z funkcjonowania ich obiegów zaopatrzenia i konsumpcji; mając na uwadze, że pandemia obnażyła też słabości sektora publicznego w regionach najbardziej oddalonych, szczególnie szpitalnictwa; mając na uwadze, że rosyjska inwazja na Ukrainę zaostrzyła skutki pandemii, w tym rosnące stopy bezrobocia, zwłaszcza wśród ludzi młodych, i wzrost inflacji wynikający ze wzrostu cen paliw, transportu morskiego, żywności, nawozów i niektórych surowców, np. zbóż na pasze dla zwierząt; mając na uwadze, że wpływ tych kryzysów, szczególnie na zatrudnienie w regionach najbardziej oddalonych, nie jest jeszcze w pełni znany;
- S. mając na uwadze, że ze względu na obecną sytuację gospodarczą europejskie gospodarki borykają się z niedoborem siły roboczej i surowców oraz ogólnym wzrostem cen; mając na uwadze, że sytuacja w regionach najbardziej oddalonych staje się niepokojąca;
- T. mając na uwadze, że według Komisji odbudowa gospodarcza po pandemii COVID-19 będzie przebiegać wolniej w regionach najbardziej oddalonych w porównaniu z krajowymi średnimi makroekonomicznymi⁽²²⁾; mając na uwadze, że UE powinna wspierać regiony najbardziej oddalone, aby pomóc im w reagowaniu na ciągły wzrost inflacji, który poważnie wpływa na sektor pierwotny gospodarki regionów najbardziej oddalonych;
- U. mając na uwadze, że istotne jest zwiększenie środków budżetowych dla regionów najbardziej oddalonych oraz uproszczenie procedur niezbędnych do uzyskania dostępu do finansowania;
- V. mając na uwadze, że transport lotniczy i morski są kluczowe dla zapewnienia ciągłości terytorialnej i łączności regionów najbardziej oddalonych z kontynentem europejskim, z sobą nawzajem i z resztą świata, szczególnie z otaczającymi je krajami i terytoriami; mając na uwadze, że regiony te nie mają alternatywy dla tych rodzajów transportu, które są droższe niż na kontynencie; mając na uwadze, że ta zależność bezpośrednio wpływa na ich konkurencyjność, powodując dodatkowe koszty związane z importem i eksportem towarów i usług, oraz na życie obywateli; mając na uwadze, że w przypadku archipelagów podwójny wyspiarski charakter pogłębia te wyzwania; mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone są w dużym stopniu uzależnione od utrzymania i zrównoważonego rozwoju portów, które odgrywają kluczową rolę w łączności, gospodarce i spójności tych regionów; mając na uwadze, że przepisy dotyczące instrumentów i programów finansowania UE powinny lepiej uwzględniać ograniczenia dotyczące mobilności, dostępności i łączności w regionach najbardziej oddalonych;
- W. mając na uwadze, że gospodarka regionów najbardziej oddalonych jest nierozzerwalnie powiązana z sektorami pierwotnymi, zwłaszcza rolnictwem i rybołówstwem, które oprócz zwiększania bezpieczeństwa żywnościowego i wystarczalności żywności tworzą miejsca pracy i pomagają zachować różnorodność krajobrazów, środowiska i terytoriów tych regionów;
- X. mając na uwadze, że sektor pierwotny, w szczególności rolnictwo, hodowla i rybołówstwo, jest bardzo ważny dla regionów najbardziej oddalonych; mając na uwadze, że Program szczególnych opcji na rzecz regionów oddalonych i wyspiarskich dotyczący rolnictwa (POSEI) jest zatem kluczowy dla rozwoju społeczno-gospodarczego i spójności terytorialnej tych regionów, podobnie jak dawny program⁽²³⁾ rekompensowania niektórym regionom najbardziej oddalonym dodatkowych kosztów związanych z rybołówstwem, powszechnie znany jako „POSEI dla rybołówstwa”, który został włączony do Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego, a następnie do Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA);
- Y. mając na uwadze, że gospodarstwa rolne w regionach najbardziej oddalonych muszą stawiać czoła wyzwaniom wynikającym z oddalonego położenia, ograniczonej różnorodności produkcji z uwagi na uwarunkowania lokalne, klimatyczne i historyczne, dużej zależności od rynków lokalnych, kryzysu klimatycznego, degradacji środowiska, utraty różnorodności biologicznej i braku energii, a także niejednokrotnie zmagają się z brakiem słodkiej i czystej wody;
- Z. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone, ze względu na swoją specyfikę geograficzną, muszą być w stanie dążyć do samowystarczalności żywnościowej opartej na zrównoważonych cyklach i samowystarczalności energetycznej dzięki odnawialnym źródłom energii;

⁽²¹⁾ *Relatório anual 2021 – a situação do país em matéria de drogas e toxicodependências*, 2022 r., s. 20, https://www.sicad.pt/BK/Publicacoes/Lists/SICAD_PUBLICACOES/Attachments/178/RelatorioAnual_2021_%20ASituacaoDoPaisEmMateriaDeDrogasEToxicoddependencias.pdf; *Drogues et addictions dans les outre-mer*, OFDT, 2020 r., s. 48, <http://www.ofdt.fr/BDD/publications/docs/epfxio2a6.pdf>.

⁽²²⁾ <https://data.europa.eu/doi/10.2776/541180>.

⁽²³⁾ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32003R2328&from=PL>.

- AA. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone stanowią około 80 % różnorodności biologicznej Unii Europejskiej i charakteryzują się bogactwami naturalnymi i unikalnymi ekosystemami w UE, w znacznej mierze endemicznymi, a zatem bardziej wrażliwymi; mając na uwadze, że ekosystemy regionów najbardziej oddalonych są szczególnie zagrożone skutkami zmiany klimatu oraz zanieczyszczeniem mórz i wybrzeży, a także są wrażliwym celem nielegalnych, nieraportowanych i nieregulowanych połowów (połowów NNN); mając na uwadze, że trzeba zapewnić im lepszą ochronę przed takimi zagrożeniami, aby ograniczyć negatywny wpływ na zatrudnienie, rybołówstwo łodziowe i społeczności lokalne; mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone powinny mieć korzystać ze specjalnego finansowania na rzecz ochrony różnorodności biologicznej;
- AB. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone są najbardziej narażone na skutki zmiany klimatu, zwłaszcza podnoszenie się poziomu mórz oraz podwyższanie się temperatury i zakwaszenie oceanów, i są szczególnie podatne na coraz częstsze ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak cyklony, burze tropikalne i powodzie, a także aktywność sejsmiczną i wybuchy wulkanów;
- AC. mając na uwadze, że ryzyko wystąpienia poważnych lub regionalnych klęsk żywiołowych i stanu zagrożenia zdrowia stało się systemowe, a takie katastrofy często w największym stopniu dotyczą terytoria najslabiej rozwinięte i najbardziej niestabilne, takie jak regiony najbardziej oddalone;
- AD. mając na uwadze, że większość regionów najbardziej oddalonych jest wulkaniczna, a ta aktywność wulkaniczna może mieć niszczące skutki dla środowiska i gospodarki, jak to miało miejsce w przypadku erupcji na wyspie La Palma na Wyspach Kanaryjskich w 2021 r.;
- AE. mając na uwadze, że gospodarka regionów najbardziej oddalonych jest na ogół mało zróżnicowana i w szczególności ukierunkowana na turystykę, co sprawia, że rynki te są bardziej podatne na kryzysy społeczno-gospodarcze i naturalne;
- AF. mając na uwadze, że aby połączyć rozwój gospodarczy i ochronę wrażliwych ekosystemów, regiony najbardziej oddalone powinny wykorzystać swój ogromny potencjał do rozwoju kluczowych sektorów – takich jak ekoturystyka i inne podsektory turystyki, zrównoważona mobilność, gospodarka o obiegu zamkniętym i energia ze źródeł odnawialnych – wynikających z ich naturalnego położenia;
- AG. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone zapewniają UE pozycje geostrategiczne na Oceanie Indyjskim, Oceanie Atlantyckim, Karaibach i w dorzeczu Amazonki oraz że dzięki nim UE jest największą wyłączną strefą ekonomiczną na świecie;
- AH. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone są prawdziwymi naturalnymi laboratoriami ze względu na wyjątkową różnorodność biologiczną, która czyni je kluczowym elementem wspierania badań i ochrony zasobów morskich;
- AI. mając na uwadze, że nieprzerwana utrata morskiej różnorodności biologicznej będzie miała poważne skutki środowiskowe oraz społeczno-gospodarcze dla unijnego sektora gospodarki rybnej, w szczególności regionów najbardziej oddalonych, w związku z czym należy pilnie odwrócić tę tendencję;
- AJ. mając na uwadze, że należy ustanowić chronione obszary morskie, z uwzględnieniem konsultacji publicznych z władzami lokalnymi i zainteresowanymi stronami, w szczególności rybakami, aby zapewnić właściwe wdrażanie unijnej wspólnej polityki rybołówstwa i dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej; mając na uwadze, że utworzenie tych obszarów należy postrzegać jako narzędzie umożliwiające pogodzenie ochrony siedlisk i ekosystemów ze stabilnością społeczno-gospodarczą niebieskiej gospodarki;
- AK. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone, ze względu na swoje położenie geograficzne, są w stanie odgrywać czołową rolę w niebieskiej gospodarce; mając na uwadze, że rozwój społeczno-gospodarczy regionów najbardziej oddalonych jest w znacznym stopniu uzależniony od sektorów niebieskiej gospodarki, w szczególności od rybołówstwa i zrównoważonej turystyki; mając na uwadze, że zrównoważony rozwój tych sektorów w tych regionach mógłby pobudzić tworzenie miejsc pracy i wzrost gospodarczy; mając na uwadze, że turystyka przybrzeżna i morska zapewnia 60 % miejsc pracy w niebieskiej gospodarce i wymaga specjalistów o wysokich kwalifikacjach i umiejętnościach;
- AL. mając na uwadze, że regiony najbardziej oddalone wzmacniają globalny wymiar Unii Europejskiej przez rozszerzenie jej granic na różne kontynenty, co zwiększa znaczenie tych regionów w propagowaniu wartości i zasad UE na obszarach, na których się mieszczą; mając ponadto na uwadze, że współpraca z państwami sąsiadującymi oraz z państwami członkowskimi, których są częścią, jest istotna dla ich integracji regionalnej i rozwoju gospodarczego;
- AM. mając na uwadze, że zmniejszenie luki rozwojowej między regionami najbardziej oddalonymi a resztą Unii Europejskiej musi pozostać głównym priorytetem Unii Europejskiej i Komisji Europejskiej;
- AN. mając na uwadze, że wiele regionów najbardziej oddalonych zmagają się z silną presją migracyjną, która ma bardzo poważne konsekwencje dla ich ludności i wywiera znaczący wpływ na ich własne zasoby;

Lepsze stosowanie art. 349 TFUE

1. z zadowoleniem przyjmuje widoczne postępy osiągnięte dzięki strategiom UE na rzecz regionów najbardziej oddalonych, świadczące o owocnej współpracy między Komisją, Parlamentem i Radą, władzami regionalnymi i lokalnymi regionów najbardziej oddalonych oraz społeczeństwem obywatelskim, w tym organizacjami pozarządowymi; ubolewa jednak, że Komisja nie wykazuje zaangażowania w tę nową strategię w dziedzinach kluczowych dla regionów najbardziej oddalonych, w szczególności w zakresie zwiększenia ich konkurencyjności, aby wzmocnić pozycję UE jako liczącego się podmiotu na oceanach; wzywa do uwzględnienia tej strategii w ewentualnym śródkresowym przeglądzie wieloletnich ram finansowych (WRF), a także w WRF na okres po 2027 r.;
2. podkreśla, że pilną sprawą jest wdrożenie wielu środków określonych w niniejszej strategii, które w czasach obecnego kryzysu mają szczególne znaczenie, w celu zapewnienia trwałej odbudowy (gospodarczej, społecznej, terytorialnej i środowiskowej) tych regionów;
3. przypomina, że na mocy art. 7 Traktatu o Unii Europejskiej (TUE) Komisji stoi na straży Traktatów; podkreśla, że regiony najbardziej oddalone są w pełni zintegrowane z Unią Europejską i włączone w jej porządek prawny, a ich specyficzna sytuacja została uznana w Traktatach, w szczególności w art. 349 TFUE, który ustanawia zasadę i prawo prowadzenia dostosowań odnoszących się do różnych strategii politycznych Unii;
4. ubolewa, że art. 349 TFUE nadal nie jest automatycznie stosowany w odniesieniu do wszystkich inicjatyw ustawodawczych Komisji, lecz jednocześnie uznaje, że poczyniono pewne postępy w uwzględnianiu specyfiki regionów najbardziej oddalonych; uważa, że artykuł ten został wykorzystany w ograniczonym zakresie i że można by go interpretować w sposób bardziej innowacyjny i pozytywny, zwłaszcza w celu tworzenia programów ad hoc i nowych konkretnych strategii politycznych; podkreśla, że artykuł ten należy stosować przekrojowo do polityk i inicjatyw Unii, w stosownych przypadkach, oraz ponawia apel zawarty w rezolucji z 14 września 2021 r., aby Komisja i Rada odpowiednio reagowały na problemy regionów najbardziej oddalonych, czyli aby specyfika regionów najbardziej oddalonych była systematycznie uwzględniana we wnioskach ustawodawczych UE i podczas negocjacji międzyinstytucjonalnych, w tym, w stosownych przypadkach, przez prowadzenie specjalnych ocen skutków, w celu dostosowania prawodawstwa unijnego do szczególnych problemów i lokalnych realiów regionów najbardziej oddalonych; zaleca Komisji, aby rozważyła mechanizm wpływu polityki na rozwój regionów najbardziej oddalonych podobny do mechanizmu zaproponowanego dla obszarów wiejskich;
5. podkreśla, że konieczne jest stosowanie art. 349 w celu zwiększenia inwestycji w regionach najbardziej oddalonych ze strony UE, państw członkowskich, władz lokalnych i regionalnych oraz podmiotów publicznych i prywatnych, lecz nie w sposób negatywny, tzn. poprzez tworzenie specjalnych środków, które uniemożliwiłyby nadrobienie opóźnień i zmniejszenie różnic w rozwoju;
6. apeluje, aby w kontekście przyszłej konwencji w sprawie reformy Traktatów Unii Europejskiej bezwzględnie zagwarantowano obecny szczególny status regionów najbardziej oddalonych – art. 355 ust. 1, art. 349 i art. 107 ust. 3 lit. a) TFUE – lub, w stosownych przypadkach, jego rozszerzenie;
7. przypomina, że jak podkreślił Trybunał Sprawiedliwości, warunki stosowania Traktatów w rozumieniu art. 349 TFUE należy rozumieć jako obejmujące zarówno warunki dotyczące stosowania prawa pierwotnego Unii, jak i warunki dotyczące stosowania prawa wtórnego przyjętego na podstawie tego prawa pierwotnego; przypomina również, że jak orzekł Trybunał, z brzmienia i celów art. 349 TFUE oraz z systematyki traktatów wynika, że w odniesieniu do regionów najbardziej oddalonych zakres terytorialny całego dorobku Unii jest określony w szczególności przez łączne odczytanie art. 52 TUE i art. 355 ust. 1 TFUE oraz przez środki przyjęte na podstawie art. 349 TFUE;
8. ponownie stwierdza, że trzeba utrzymać i wzmocnić skoordynowane działania na szczeblu unijnym, krajowym, regionalnym i lokalnym; popiera pełne zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych regionów najbardziej oddalonych w kształtowanie polityki UE; zaznacza, że zaangażowanie to przynosi korzyści wszystkim zainteresowanym stronom i wzmocnia legitymację procesu decyzyjnego UE; podkreśla, że takie oddolne podejście umożliwia każdemu regionowi obronę jego najlepiej pojętego interesu; w związku z tym podkreśla, że Konferencja Przewodniczących Regionów Najbardziej Oddalonych wniosła pozytywny wkład w określenie priorytetów i wyzwań w tych regionach oraz w zachęcanie do dalszych działań, w tym do wymiany najlepszych praktyk; przypomina o ważnej pracy, którą komisarz ds. spójności i reform wykonała w ramach kolegium komisarzy w obronie interesów regionów najbardziej oddalonych; w związku z tym proponuje, aby następna Komisja kontynuowała i doskonaliła monitorowanie zrównoważonego i inkluzywnego rozwoju regionów najbardziej oddalonych, z korzyścią dla nich, na najwyższym szczeblu, szczególnie przez pomiar postępów Komisji w pełnym stosowaniu art. 349;

9. przypomina, że trzeba uwzględnić specyfikę regionów najbardziej oddalonych w każdym rocznym cyklu europejskiego semestru oraz że specyfikę tę powinny odzwierciedlać zalecenia dla poszczególnych krajów dotyczące Portugalii, Hiszpanii i Francji;
10. zwraca się do Komisji o pełne wykorzystanie narzędzi europejskiego semestru i zaleceń dla poszczególnych krajów w celu analizowania polityki publicznej w regionach najbardziej oddalonych i zapewniania doradztwa w tym zakresie z myślą o osiągnięciu pozytywnej konwergencji społecznej;
11. uważa, że UE powinna wykazywać większe ambicje w odniesieniu do pogłębiania zintegrowanej polityki dla regionów najbardziej oddalonych przez proaktywne i konsekwentne podejście UE oraz wyraźne i solidne wsparcie dla zrównoważonego rozwoju endogenicznego każdego z tych regionów;
12. wzywa Komisję, aby powieliła model POSEI w innych sektorach gospodarki regionów najbardziej oddalonych, przy czym priorytetowo należy traktować obszary rybołówstwa, transportu, łączności, energii i transformacji cyfrowej; podkreśla, że takie szczegółowe środki mają podstawowe znaczenie dla promowania zrównoważonej zielonej i niebieskiej gospodarki w regionach najbardziej oddalonych;
13. z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja zobowiązała się do nasilenia dialogu z regionami najbardziej oddalonymi i do udzielenia im zindywidualizowanego wsparcia, ubolewa jednak, że komunikat Komisji tylko częściowo odnosi się do niektórych problemów tych regionów; wzywa Komisję, aby przyjęła plan działania dotyczący tej strategii, i zauważa, że musi on obejmować konkretne i odpowiednie środki finansowe, uwzględniać charakterystykę, atuty i wyzwania każdego z regionów najbardziej oddalonych, a także zawierać indywidualny plan działania dla poszczególnych regionów najbardziej oddalonych, które o to wystąpią; uważa, że plan działania dotyczący strategii powinien opierać się na podejściu oddolnym i na wielopoziomym sprawowaniu rządów; zaznacza, że Komisja powinna współpracować z państwami członkowskimi, władzami regionalnymi i lokalnymi oraz z zainteresowanymi społecznościami w drodze konsultacji publicznych, a także powinna zapewniać dodatkowe narzędzia wsparcia lub doradztwa, w tym na wniosek władz samych regionów; apeluje, by opublikowano te plany działania, zanim przedstawione zostaną wnioski dotyczące nowego okresu programowania po 2027 r.;
14. wzywa do uwzględnienia skutków obecnego kryzysu w regionach najbardziej oddalonych podczas przeglądu WRF na lata 2021–2027;
15. wzywa DG REGIO do uwzględnienia w kontrolach szczególnych trudności, jakich doświadczają regiony najbardziej oddalone, w szczególności w przypadku przetargów lub czasu potrzebnego na uzyskanie informacji od beneficjentów funduszy strukturalnych;
16. zaleca państwom członkowskim posiadającym regiony najbardziej oddalone przystąpienie do tej strategii, co pozwoli zagwarantować tym regionom spójność terytorialną, społeczną i gospodarczą;
17. przypomina, że potrzebne jest przeprowadzenie ponownej oceny przepisów dotyczących pomocy państwa dla przedsiębiorstw w regionach najbardziej oddalonych; w związku z tym zwraca uwagę na trwający przegląd rozporządzenia w sprawie pomocy de minimis i ogólnego rozporządzenia w sprawie wyłączeń grupowych, gdzie uznano niektóre kategorie pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym, przy bardzo niskich progach; apeluje, aby znacznie podwyższyć progi przewidziane w rozporządzeniu w sprawie pomocy de minimis i w ogólnym rozporządzeniu w sprawie wyłączeń grupowych oraz wprowadzić pozytywnie zróżnicowane traktowanie regionów najbardziej oddalonych w celu uwzględnienia dodatkowych kosztów operacyjnych ponoszonych przez przedsiębiorstwa w tych regionach;
18. przypomina, że regiony najbardziej oddalone znajdują się w trwałej niekorzystnej sytuacji strukturalnej ze względu na wyspiarskość i oddalenie; wzywa zatem Komisję, by nie zaliczała do pomocy państwa rekompensat za wyspiarski charakter i oddalenie, zwłaszcza w dziedzinie transportu;
19. podkreśla, że istotne jest zapewnienie ciągłości wszystkich istniejących systemów podatkowych w regionach najbardziej oddalonych, z uwagi na ich wpływ na lokalne gospodarki;
20. podkreśla, że niezbędne jest gromadzenie aktualnych, zharmonizowanych danych dotyczących regionów najbardziej oddalonych, aby można było odpowiednio ocenić wpływ polityki europejskiej; opowiada się za prezentacją danych Eurostatu w podziale według poszczególnych regionów najbardziej oddalonych;

21. uważa, że UE powinna być bardziej aktywna politycznie i zapewniać konkretne środki wspierające zrównoważony wzrost gospodarczy regionów najbardziej oddalonych, aby ich mieszkańcy mieli poczucie prawdziwej przynależności do UE oraz pełnego włączenia w jej działania polityczne;

Investowanie w ludzi

22. z zadowoleniem przyjmuje nacisk Komisji na postawienie ludzi na pierwszym miejscu; przypomina jednak, że odsetek osób zagrożonych ubóstwem w regionach najbardziej oddalonych należy do najwyższych w Unii⁽²⁴⁾; przypomina ponadto, że PKB na mieszkańca regionów najbardziej oddalonych jest znacznie niższy od średniej UE i średniej danych państw⁽²⁵⁾ oraz że Majotta jest jednym z najbiedniejszych regionów UE, gdzie PKB na mieszkańca wynosi 30 % średniej UE; apeluje do Komisji i państw członkowskich, aby dołożyły wszelkich starań w celu zapewnienia dostępu do podstawowych usług w tych regionach, gdyż stanowi to kluczowy czynnik w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym; przypomina o zobowiązaniu państw członkowskich do pełnego wspierania rozwoju regionów najbardziej oddalonych za pomocą niezbędnych inwestycji, szczególnie na obszarach najuboższych; podkreśla, że istotne jest wdrożenie Europejskiego filaru praw socjalnych w regionach najbardziej oddalonych, by zapewnić większą solidarność międzypokoleniową, promować ochronę socjalną i włączenie społeczne oraz tworzyć wysokiej jakości miejsca pracy zgodnie z transformacją ekologiczną i cyfrową;

23. podkreśla, że trzeba przyjąć środki, aby propagować i wspierać nauczycieli, zwłaszcza nauk przyrodniczych, technologii, inżynierii i matematyki (STEM), które mają duże znaczenie dla przeprowadzenia dwójakiej transformacji i zapewnienia, aby mieszkańcy tych obszarów posiadali odpowiednie umiejętności, oraz wzbudzenia zainteresowania młodych ludzi;

24. zwraca uwagę, że w regionach najbardziej oddalonych nadal istnieje znaczne zapotrzebowanie na mieszkania socjalne, których infrastruktura powinna również spełniać szereg wymogów dotyczących zrównoważonego rozwoju, zgodnie z celami osiągnięcia neutralności klimatycznej; jest zdania, że wymogi te nie powinny mieć ani niekorzystnego wpływu na zwalczanie nierówności, ani nie powinny osłabiać sprawiedliwości społecznej w tych regionach; uważa w związku z tym, że państwa członkowskie UE i organy lokalne powinny zachęcać do tworzenia niezbędnych instrumentów i je zapewniać;

25. popiera utworzenie projektu pilotażowego dotyczącego uproszczonego, bezpośrednio dostępnego programu UE skierowanego do prywatnych instytucji zapewniających wsparcie społeczne w regionach najbardziej oddalonych, który obejmowałby bezzwrotne linie finansowania dla projektów prowadzonych na małą skalę, wsparcie dla szkolenia pracowników technicznych i pomocniczych w poszczególnych obszarach interwencji, współfinansowanie projektów realizowanych na dużą skalę obejmujących partnerstwa transgraniczne oraz wsparcie inicjatyw wymiany najlepszych praktyk;

26. apeluje do Komisję o zorganizowanie szczytu społecznego w regionach najbardziej oddalonych, aby omówić i wdrożyć cele z Porto oraz Europejski filar praw socjalnych na tych terytoriach; podkreśla, że ważne jest włączenie zainteresowanych stron z regionów najbardziej oddalonych, aby rozwinąć poczucie odpowiedzialności i zapewnić właściwą realizację polityki społecznej;

27. wzywa Komisję do współpracy z właściwymi państwami członkowskimi przy tworzeniu i rozwijaniu obszarów wspierania zatrudnienia w regionach najbardziej oddalonych, w tym za pośrednictwem wolnych obszarów celnych, tak by wspierać ożywienie gospodarcze, tworzenie miejsc pracy i rozwój umiejętności w tych regionach, szczególnie z myślą o ludziach młodych i kobietach; zaznacza, że na takich obszarach należy koncentrować się na najbardziej wrażliwych lub obiecujących sektorach, a jednocześnie zagwarantować godne warunki pracy i przestrzeganie obowiązujących przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy; zaznacza, że trzeba pobudzić lokalne rynki, promować produkcję lokalnych wyrobów, wzmocnić zrównoważony charakter działalności gospodarczej, w tym turystyki, oraz zwiększyć zdolność do wspierania innowacji gospodarczych;

28. podkreśla, że środki wspierające gospodarke i rynek pracy w odpowiedzi na pandemię COVID-19, takie jak złagodzenie zasad systemu pomocy państwa, program wsparcia na rzecz odbudowy służącej spójności oraz terytoriom Europy (REACT-EU) oraz pakiety inicjatywy inwestycyjnej w odpowiedzi na koronawirusa (CRII) i CRII+, zapobiegają dalszej utracie miejsc pracy; podkreśla, że trzeba dokładnie ocenić krajowe polityki i programy wsparcia wdrożone w regionach najbardziej oddalonych w celu złagodzenia wpływu pandemii COVID-19 na zatrudnienie, aby określić skuteczne instrumenty, które należy nadal wykorzystywać i wprowadzać w przyszłości;

⁽²⁴⁾ 37,8 % na Wyspach Kanaryjskich, 27,5 % na Azorach i 29,2 % na Maderze w 2021 r., wg danych „Persons at risk of poverty or social exclusion by NUTS regions” [Osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w podziale na regiony NUTS] za 2021 r. https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ilc_peps11n/default/table?lang=en.

⁽²⁵⁾ Według dokumentu roboczego służb Komisji z 3 maja 2022 r. pt. „Outermost regions at a glance – assets, challenges and opportunities” [Regiony najbardziej oddalone w skrócie – atuty, wyzwania i możliwości] (SWD(2022)0133) PKB według standardu siły nabywczej na mieszkańca w regionach najbardziej oddalonych w 2020 r. wyniósł 60 % średniej UE-27: https://ec.europa.eu/regional_policy/sources/policy/themes/outermost-regions/rup-2022/comm-rup-2022-glance_en.pdf.

29. podkreśla znaczenie europejskiej sieci służb zatrudnienia (EURES) i zwraca szczególną uwagę na uwzględnienie w działaniach EURES priorytetowych potrzeb rynku pracy, aby pomóc osobom bezrobotnym w powrocie do zatrudnienia i ułatwić swobodny przepływ pracowników do regionów najbardziej oddalonych;

30. podkreśla istotną rolę gospodarki społecznej w regionach najbardziej oddalonych we wspieraniu władz regionalnych i lokalnych w eliminowaniu ograniczeń związanych z oddaleniem, ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz w tworzeniu miejsc pracy i rozwijaniu inicjatyw w tych regionach; wzywa Komisję do zapewnienia udziału regionów najbardziej oddalonych w Europejskiej Sieci Miast i Regionów na rzecz Gospodarki Społecznej;

31. ubolewa nad wskaźnikami bezrobocia, wczesnego przerywania nauki i ubóstwa w regionach najbardziej oddalonych znajdujących się w wyjątkowo niestabilnej sytuacji w porównaniu z innymi terytoriami UE, która pogarsza się jeszcze w bieżącym kontekście licznych i złożonych kryzysów, co wymaga większej solidarności europejskiej;

32. wzywa Komisję i Radę do pełnego i optymalnego wykorzystania środków finansowych dostępnych w WRF na lata 2021–2027, bez uszczerbku dla programów już ustanowionych w ramach EFS+, w następstwie problemów strukturalnych dotyczących bezrobocia młodzieży i ubóstwa; przypomina, że regiony najbardziej oddalone są szczególnie dotknięte tymi problemami, a zatem potrzebują szczególnego wsparcia;

33. zwraca uwagę na trudności napotymane przy przyciąganiu i zatrzymywaniu specjalistów w niektórych dziedzinach; w związku z tym apeluje o podjęcie konkretnych środków w celu zapewnienia skutecznych rozwiązań tego problemu, w tym przez zagwarantowanie dodatkowej puli środków budżetowych na EFS+;

34. w związku z tym z zadowoleniem odnotowuje dostępność środków z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności na działania z myślą o dzieciach i młodzieży oraz oczekuje, że zaowocuje to utworzeniem znaczących możliwości dla młodzieży w Europie; apeluje, aby partnerzy społeczni i organizacje młodzieżowe zaangażowali się w monitorowanie i ocenę krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności; wzywa państwa członkowskie do zapewnienia, aby Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i EFS+ wspierały zintegrowane plany na szczeblu lokalnym, aby pomóc w podnoszeniu i zmianie kwalifikacji, zwłaszcza najsłabszych grup dotkniętych transformacją;

35. przypomina, że młodzi ludzie stanowią dużą część ludności regionów najbardziej oddalonych; zwraca uwagę na znaczenie młodych ludzi dla ożywienia tradycyjnych sektorów w regionach najbardziej oddalonych, np. rybołówstwa, zważywszy, że konkurencyjny, odporny i sprawiedliwy społecznie sektor rybołówstwa wymaga specjalistów o odpowiednich kwalifikacjach i umiejętnościach; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby przyciągały młodych ludzi do sektora pierwotnego poprzez nowe możliwości zatrudnienia wraz z powiązaniem finansowaniem oraz środki poprawy warunków pracy, takich jak specjalne szkolenia, sprawiedliwe i odpowiednie wynagrodzenia oraz środki na rzecz równouprawnienia płci i równowagi między życiem zawodowym a prywatnym; wzywa państwa członkowskie, aby ułatwiły młodym rolnikom dostęp do ziemi w regionach najbardziej oddalonych; zaznacza, że istotne jest stałe rozwijanie umiejętności ekologicznych i możliwości trwałego zatrudnienia w neutralnej pod względem emisji dwutlenku węgla, energooszczędnej gospodarce o obiegu zamkniętym;

36. podkreśla, że w regionach najbardziej oddalonych rozpowszechniona jest gospodarka nieformalna, co utrudnia dokładną analizę danych dotyczących zatrudnienia i skuteczne wdrażanie polityki społecznej; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwalczania pracy nierejestrowanej na przykład za pomocą systemów zachęt i uproszczonych narzędzi zgłaszania działalności;

37. wzywa Komisję, aby zwiększyła mobilność za pośrednictwem niebieskiego i zielonego programu Erasmus, opartego na modelu Erasmus+, tak by umożliwić młodym ludziom korzystanie z szans oferowanych – pod względem szkoleń i nowych zawodów – przez sektory niebieskiej gospodarki, gospodarkę o obiegu zamkniętym i ogólnie pojęte przemiany ekologiczne;

38. zaznacza, że kluczowe jest zwiększenie udziału regionów najbardziej oddalonych w programie Erasmus+, i podkreśla, że Komisja i podmioty krajowe powinny zwrócić szczególną uwagę na potencjał regionów najbardziej oddalonych w zakresie przyjmowania młodych ludzi uczestniczących w programach mobilności w tych sektorach, w szczególności przez ukierunkowane kampanie komunikacyjne i szczególne wsparcie w przyjmowaniu i wysyłaniu uczestników; z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja wykorzysta Interreg do dalszego rozwoju regionalnych programów mobilności edukacyjnej w synergii z programem Erasmus+; ponadto wzywa Komisję i właściwe agencje, aby rozwijały partnerstwa współpracy z państwami nienależącymi do UE sąsiadującymi z regionami najbardziej oddalonymi w ramach programu Erasmus+ w celu dalszego wspierania wymiany uniwersyteckiej i biznesowej z regionami najbardziej oddalonymi;

39. ponadto wzywa Komisję do współpracy z państwami członkowskimi i agencjami krajowymi programu Erasmus+ w celu zapewnienia lepszej ochrony i wsparcia młodym ludziom z regionów najbardziej oddalonych uczestniczącym w programie mobilności Erasmus w innych częściach UE, zgodnie z rozdziałem V – dotyczącym włączenia – rozporządzenia ustanawiającego program Erasmus+ ⁽²⁶⁾, zwłaszcza przez zaliczki na rzecz mobilności, dodatkowe subsydia szczególne i zwiększone wsparcie;

40. apeluje o większy udział młodych ludzi z regionów najbardziej oddalonych w wolontariacie i lokalnych projektach solidarnościowych, których realizacja jest możliwa dzięki Europejskiemu Korpusowi Solidarności;

41. popiera promowanie środków dotyczących aktywnego starzenia się w tych regionach, w tym rozszerzenie zakresu działań w dziedzinie sportu w ramach programu Erasmus+, w celu uwzględnienia inicjatyw promujących aktywność fizyczną osób starszych oraz międzypokoleniową aktywność sportową; popiera ponadto, w ramach podejścia promującego uczenie się przez całe życie, zachęty do utworzenia europejskiej sieci uniwersytetów trzeciego wieku w regionach najbardziej oddalonych, obejmujące szczególne narzędzia edukacyjne i dostęp do informacji, wymianę najlepszych praktyk oraz wymianę studenckie;

42. wzywa Komisję, aby wsparła państwa członkowskie lub regiony najbardziej oddalone lub też zarówno państwa, jak i regiony, w stosownych przypadkach, w jak najszybszym opracowaniu planu działania mającego na celu zwalczanie przedwczesnego kończenia nauki w regionach najbardziej oddalonych, a także zajęcie się podstawowymi przyczynami tego problemu oraz zachęcanie do wymiany dobrych praktyk z myślą o znalezieniu konkretnych rozwiązań; zwraca uwagę na model wspieranych przez EFS „szkół drugiej szansy”, które wykazały skuteczność w przywracaniu młodych osób porzucających naukę na ścieżkę szkolenia i zatrudnienia; apeluje, aby w regionach najbardziej oddalonych uruchomiono projekty pilotażowe koncentrujące się nie tylko na tych problemach, lecz również na niebieskiej gospodarce i szkoleniach, a także na wspieraniu innowacji i badań, tak by zapewnić tym regionom wiodącą pozycję w zarządzaniu oceanami;

43. podkreśla, że promowanie szkoleń i certyfikacji w regionach najbardziej oddalonych może zaowocować większą liczbą specjalistów o wysokich kwalifikacjach i umiejętnościach, którzy zwykle są bardziej zainteresowani wprowadzaniem zmian we wzorcach zachowań, na przykład korzystaniem z nowych technologii, oraz są na nie bardziej otwarci; przypomina, że transformacji cyfrowej i wykorzystywaniu nowych technologii powinno towarzyszyć odpowiednie szkolenie dla wszystkich – władz lokalnych i regionalnych oraz społeczeństwa obywatelskiego;

44. wzywa Komisję, aby skutecznie promowała udział obywateli regionów najbardziej oddalonych, zwłaszcza osób młodych, w programach europejskich oraz nasiliła kampanie informacyjne w odległych miejscach;

45. jest zdania, że przedsiębiorczość może prowadzić do tworzenia możliwości zatrudnienia w regionach najbardziej oddalonych; w związku z tym ubolewa, że zaproszenie do składania wniosków zatytułowane „Wzmocnienie pozycji młodzieży w regionach najbardziej oddalonych UE” nie spotkało się z oczekiwanym zainteresowaniem; wzywa do udoskonalenia kampanii komunikacyjnych na temat takich wniosków, broni rozszerzenia tej inicjatywy na osoby do 30. roku życia i apeluje do władz lokalnych i regionalnych, aby skuteczniej informowały o aktualnych konkretnych wspieranych przez UE inicjatywach dla regionów najbardziej oddalonych, w szczególności na rzecz ludzi młodych;

46. zaznacza, że sytuacja społeczna ludzi młodych należy do głównych problemów w regionach najbardziej oddalonych, i z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja zobowiązała się wykorzystać EFS+ do poprawy kształcenia, szkolenia, mobilności i zatrudnienia młodych ludzi; w związku z tym wzywa Komisję, aby opracowała konkretne działania skierowane do tych regionów w zakresie szkolenia, uczenia się, rozwoju i zmiany kwalifikacji, szczególnie w Europejskim Roku Umiejętności 2023, oraz zapewniła właściwe wdrożenie wzmocnionej gwarancji dla młodzieży na ich terytoriach;

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 1).

zwraca uwagę, że należy wprowadzić programy przygotowania zawodowego i usługi poradnictwa zawodowego dla młodych ludzi z wykorzystaniem funduszy UE, w szczególności EFS+, oraz wzywa pracodawców, aby oferowali skuteczniejsze przygotowanie zawodowe zgodnie z europejskimi ramami jakości i skuteczności programów przygotowania zawodowego; w związku z tym zaznacza, że ważne są programy uznawania doświadczenia zdobytego w kontekście uczenia się przez całe życie;

47. z zadowoleniem przyjmuje utworzenie inicjatywy „mierz wysoko, ucz się, osiągaj biegłość, realizuj cele” (ALMA) na rzecz aktywnej integracji młodzieży znajdującej się w niekorzystnej sytuacji; podkreśla, że inicjatywa ta cieszy się szczególnym zainteresowaniem w regionach najbardziej oddalonych, w których obserwuje się znaczną liczbę młodzieży NEET; wzywa Komisję do dopilnowania, aby tej inicjatywie towarzyszyły odpowiednie środki finansowe, które zagwarantują udział jak największej liczbie beneficjentów; uważa, że należy podjąć pozytywne działania z myślą o zapewnieniu udziału młodych ludzi z regionów najbardziej oddalonych;

48. podkreśla, że trzeba określić strategię mającą przeciwdziałać drenażowi mózgowi i zwiększać atrakcyjność regionów najbardziej oddalonych, zwłaszcza dla młodych ludzi; w związku z tym zwraca uwagę, że komunikat Komisji z 17 stycznia 2023 r. pt. „Wykorzystanie potencjału talentów w regionach Europy”⁽²⁷⁾ ma szczególne znaczenie dla regionów najbardziej oddalonych; opowiada się w tym kontekście za zwiększeniem wsparcia i pomocy dla instytucji szkolnictwa wyższego, a także szkół zawodowych w tych regionach, aby mogły poprawić swoje wyposażenie i podnieść jakość oferowanego zakresu szkoleń; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby współpracowała z lokalnymi zainteresowanymi podmiotami, w tym z sektorem prywatnym, uniwersytetami, organizacjami społeczeństwa obywatelskiego i władzami lokalnymi przy tworzeniu cyfrowych pojedynczych punktów kontaktowych, tak by pomóc młodym osobom poszukującym pracy; podkreśla, że potrzebne są rozwój i dywersyfikacja możliwości zatrudnienia pozwalających na godne warunki życia;

49. podkreśla, że należy zapewnić równouprawnienie płci, a także wzmocnienie społecznej, gospodarczej i politycznej pozycji kobiet w regionach najbardziej oddalonych, w tym za pośrednictwem polityki spójności, przez wspieranie dostępu do miejsc pracy o wysokiej jakości, ze sprawiedliwymi wynagrodzeniami bez dyskryminacji ze względu na płeć; podkreśla znaczenie niedrogiej opieki nad dziećmi, a także zwalczania dyskryminacji, przemocy ze względu na płeć i molestowania seksualnego, zwłaszcza w miejscu pracy; podkreśla ponadto, że trzeba promować udział kobiet w rynku pracy, aby zwiększyć wskaźniki zatrudnienia;

50. podkreśla, że skuteczne wdrożenie europejskiej gwarancji dla dzieci ma kluczowe znaczenie dla zwalczania ubóstwa dzieci w regionach najbardziej oddalonych – szczególnie jeśli chodzi o zagwarantowanie dostępu do opieki zdrowotnej – i dla przerwania błędnego koła ubóstwa międzypokoleniowego; wzywa państwa członkowskie, aby włączyły konkretne środki dla regionów najbardziej oddalonych do krajowych planów wdrażania europejskiej gwarancji dla dzieci i ich przeglądu; podkreśla, że ważne są stołówki szkolne w regionach najbardziej oddalonych, zapewniające dzieciom odpowiednie wyżywienie i w wielu przypadkach regularne posiłki; w związku z tym potwierdza znaczenie unijnego programu „Owoce, warzywa i mleko w szkole”, który powinien uwzględniać trudną sytuację tych regionów; apeluje w szczególności o dostosowanie krajowych strategii dotyczących programów dla szkół w celu lepszego reagowania na potrzeby regionów najbardziej oddalonych;

51. zaznacza, że starzenie się społeczeństwa, wzrost średniej długości życia i spadek współczynnika urodzeń są również powodem do niepokoju w regionach najbardziej oddalonych, gdyż prowadzą do kurczenia się siły roboczej i do poważnych wyzwań dla systemów zabezpieczenia społecznego; uważa, że korzystne są więzi międzypokoleniowe, które można wzmocnić przez tworzenie programów mentorskich mających na celu poprawę wymiany wiedzy i zwiększenie indywidualizowanego wsparcia dla ludzi młodych i osób poszukujących pracy; zauważa, że regiony najbardziej oddalone byłyby odpowiednimi terytoriami do rozwijania innowacyjnych polityk społecznych, takich jak „droga trzeciej szansy”, których celem jest reintegracja społeczna i reintegracja na rynku pracy osób pracujących w każdym wieku lub opieka nad osobami starszymi, z uwagi na starzenie się społeczeństwa; apeluje do władz krajowych, regionalnych i lokalnych odpowiedzialnych za edukację i uczenie się przez całe życie, a także do partnerów społecznych o wprowadzenie ram prawnych zachęcających przedsiębiorstwa do inwestowania w programy i środki mające na celu zagwarantowanie integracji zawodowej oraz promowanie włączenia słabszych grup społecznych, które mogą potrzebować dodatkowych ukierunkowanych środków;

52. wzywa Komisję, by przy wdrażaniu strategii antynarkotykowej UE skoncentrowała się na zapobieganiu, reintegracji społecznej i powrocie do zatrudnienia; wzywa Komisję, aby zbadała możliwości przeznaczenia europejskich środków na ośrodki terapeutyczne w regionach najbardziej oddalonych zajmujące się opieką nad osobami uzależnionymi od narkotyków, ich rehabilitacją i reintegracją na rynku pracy; ostrzega, że w regionach najbardziej oddalonych zaobserwowano nowe rodzaje uzależnień, zwłaszcza wzrost zażywania narkotyków syntetycznych, które stwarzają poważne zagrożenie dla zdrowia psychicznego młodych ludzi i wymagają szczególnej uwagi UE⁽²⁸⁾;

⁽²⁷⁾ COM(2023)0032.

⁽²⁸⁾ Relatório anual 2021 – a situação do país em matéria de drogas e toxicodependências, 2022, p. 20, https://www.sicad.pt/BK/Publicacoes/Lists/SICAD_PUBLICACOES/Attachments/178/RelatorioAnual_2021%20ASituacaoDoPaisEmMateriaDeDrogasEToxicodependencias.pdf.

53. zwraca uwagę na znaczenie dobrze skoordynowanej, humanitarnej, skutecznej i bezpiecznej unijnej polityki migracyjnej, uwzględniającej konkretne realia regionów najbardziej oddalonych, szczególnie tych, w których występują istotne skutki utrzymującego się przybywania dużej liczby migrantów; zwraca szczególną uwagę na potrzeby regionów najbardziej oddalonych mających do czynienia z migracją, w tym migracją osób w szczególnie trudnej sytuacji, np. małoletnich bez opieki, jak dzieje się to na Wyspach Kanaryjskich, które mają szczególne potrzeby w zakresie wspierania włączenia społecznego tych osób;

54. podkreśla, że UE powinna zapewnić odpowiednie i dostosowane finansowanie w celu sprostania tym konkretnym wyzwaniom migracyjnym, i sugeruje uruchomienie zasobów Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI) w celu odpowiedniego wsparcia wysiłków państw członkowskich w dziedzinie migracji; w związku z tym wzywa do przyjęcia środków terytorialnych ułatwiających regionom najbardziej oddalonym dostęp do FAMI; opowiada się za uruchomieniem projektów pilotażowych na rzecz integracji, włączenia społecznego, szkoleń i świadczenia usług w tych miejscach regionów najbardziej oddalonych, do których przybywa duża liczba migrantów; wzywa Komisję do zapewnienia, aby odpowiednie programy państw członkowskich w ramach Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej przewidywały wystarczające wsparcie dla regionów najbardziej oddalonych;

55. podkreśla, że należy pomóc regionom najbardziej oddalonym w zarządzaniu migracją nieuregulowaną na ich granicach; wzywa Komisję i państwa członkowskie do rozważenia możliwości zwrócenia się o wsparcie operacyjne do agencji UE, w tym na Majotcie i w Gujanie Francuskiej, aby pomóc władzom lokalnym, szczególnie w miejscach, do których przybywa najwięcej migrantów o nieuregulowanym statusie;

56. apeluje o wdrożenie dyrektywy 2001/55/WE⁽²⁹⁾ oraz nowych środków wprowadzonych rozporządzeniem CARE⁽³⁰⁾ w celu zapewnienia prawdziwej solidarności w reagowaniu na przepływy migracyjne, w szczególności z obszarów dotkniętych konfliktami;

Zarządzanie oceanami i potencjał niebieskiej gospodarki w regionach najbardziej oddalonych

57. wzywa Komisję do uznania regionów najbardziej oddalonych za punkt odniesienia dla Unii Europejskiej w dziedzinie zarządzania oceanami, wiedzy o oceanach, niebieskiej gospodarki i rybołówstwa;

58. przypomina, że flota rybacka regionów najbardziej oddalonych jest przestarzała i w niektórych przypadkach w bardzo złym stanie, co stanowi zagrożenie dla rybaków i dla środowiska; zaznacza, że trzeba nadal inwestować w modernizację floty rybackiej, w tym floty tradycyjnego rybołówstwa łodziowego, aby poprawić bezpieczeństwo i warunki pracy rybaków, przyciągać do sektora rybołówstwa nowe osoby, szczególnie młode, zmniejszyć emisje CO₂ oraz poprawić warunki przechowywania i konserwacji połowu; podkreśla, że środki te są niezbędne, by sektor rybołówstwa mógł nadal bezpiecznie dostarczać zdrową żywność, a także by możliwe było osiągnięcie autonomii żywnościowej w tych regionach, przy mniejszym negatywnym wpływie na środowisko;

59. ubolewa, że EFMRA ciągle nie wspiera modernizacji floty przez pokrycie kosztów zakupu nowych statków; przypomina, że przepisy odnoszące się do EFMRA obejmują przepisy dotyczące planów działania państw członkowskich na rzecz regionów najbardziej oddalonych, w tym wsparcia strukturalnego dla sektorów rybołówstwa i akwakultury; przypomina, że EFMRA umożliwia wsparcie zakupu statków rybackich przez młodych rybaków;

60. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by ściślej współpracowały w celu szybkiego odblokowania funduszy na odnowienie flot rybackich w regionach najbardziej oddalonych, przy czym powinny uwzględnić równowagę między zdolnością połowową a uprawnieniami do połowów w tych regionach, oraz by wspierały transformację ekologiczną i cyfrową sektorów rybołówstwa tych regionów za pomocą technik połowowych o niewielkim wpływie na środowisko; apeluje do Komisji, by podczas przeglądu wytycznych dotyczących pomocy państwa dla sektora rybołówstwa i akwakultury dokonała ponownej oceny wskaźników ekologicznych, ekonomicznych i technicznych, które określono w celu osiągnięcia równowagi między zdolnością połowową a możliwościami połowowymi, przy czym powinna uwzględnić specyfikę regionów najbardziej oddalonych, a także by umożliwiła wsparcie dla rzemieślniczych urządzeń do sztucznej koncentracji ryb zakotwiczonych w regionach najbardziej oddalonych; podkreśla ponadto, że należy przyspieszyć gromadzenie niezbędnych danych naukowych w regionach najbardziej oddalonych;

⁽²⁹⁾ Dyrektywa Rady 2001/55/WE z dnia 20 lipca 2001 r. w sprawie minimalnych standardów przyznawania tymczasowej ochrony na wypadek masowego napływu wysiedleńców oraz środków wspierających równowagę wysiłków między Państwami Członkowskimi związanych z przyjęciem takich osób wraz z jego następstwami (Dz.U. L 212 z 7.8.2001, s. 12).

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/562 z dnia 6 kwietnia 2022 r. zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1303/2013 i (UE) nr 223/2014 w odniesieniu do działań polityki spójności na rzecz uchodźców w Europie (CARE) (Dz.U. L 109 z 8.4.2022, s. 1).

61. przypomina, że Komisja zobowiązała się, że sporządzi sprawozdanie okresowe w sprawie rozdziału EFMRA dotyczącego regionów najbardziej oddalonych i przeanalizuje zapotrzebowanie tych regionów na autonomiczne regulacje dotyczące rybołówstwa; wzywa Komisję do utworzenia specjalnego finansowego programu operacyjnego dla sektorów rybołówstwa i akwakultury w regionach najbardziej oddalonych na okres po 2027 r., funkcjonującego w sposób podobny do programu POSEI; przypomina, że celem takiego systemu powinna być rekompensata dodatkowych kosztów i trudności strukturalnych, z którymi borykają się rybacy w regionach najbardziej oddalonych, a jednocześnie finansowanie inwestycji strukturalnych, które umożliwiłyby rozwój sektora;

62. przypomina, że Unia Europejska jest wiodącą potęgą morską świata w dużej mierze dzięki w.s.e. regionów najbardziej oddalonych; wyraża ubolewanie, że EFMRA nie jest w wystarczającym stopniu ukierunkowany na sprawy morskie w tym zakresie i apeluje o wzmocnienie tego aspektu;

63. broni stanowiska, zgodnie z którym należy zrekompensować rybakom z regionów najbardziej oddalonych ich wysiłki na rzecz realizacji celu Komisji, jakim jest ochrona 30 % obszarów morskich UE do 2030 r.; uważa, że chronione obszary morskie powinny być narzędziem umożliwiającym pogodzenie ochrony siedlisk i ekosystemów ze społeczno-gospodarczą rentownością sektora rybołówstwa;

64. zwraca uwagę, że ustanowienie chronionych obszarów morskich umożliwiło miejscowym rybakom zwiększenie dochodów, co doprowadziło do wzrostu lokalnego zatrudnienia w sektorze rybołówstwa oraz do zintensyfikowania działalności rekreacyjnej, a zatem zwiększenia możliwości wzrostu w sektorach takich jak zrównoważona turystyka; podkreśla, że ustanowienie tych obszarów chronionych ma zasadnicze znaczenie dla ochrony i odbudowy gatunków, a także dla zależnych od nich sektorów przybrzeżnych, pod warunkiem że zostaną one właściwie utworzone, przy uwzględnieniu należytych konsultacji społecznych z władzami lokalnymi i zainteresowanymi stronami, w szczególności z rybakami ⁽³¹⁾;

65. przypomina, że regiony najbardziej oddalone są szczególnie dotknięte skutkami zmiany klimatu, zanieczyszczenia morza i nielegalnych połowów; zwraca uwagę, że regiony najbardziej oddalone mogą odegrać rolę w walce z nielegalnymi połowami i zanieczyszczeniem oceanów, w zachowaniu morskiej różnorodności biologicznej i w dążeniu do zrównoważonej niebieskiej gospodarki;

66. przyjmuje z zadowoleniem propozycję Komisji dotyczącą zaproszenia do składania wniosków w sprawie strategii na rzecz niebieskiej gospodarki w regionach najbardziej oddalonych i ponownie wzywa Komisję, aby jak najszybciej je ogłosiła; podkreśla, że w związku z tym zasadniczą rolę, jaką odgrywają sektory rybołówstwa i akwakultury w zrównoważonym rozwoju społeczno-gospodarczym regionów najbardziej oddalonych; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby podjęły wszelkie niezbędne działania w celu wyeliminowania przyczyn nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (połowów NNN), zanieczyszczenia i zmiany klimatu w regionach najbardziej oddalonych, ponieważ przyczyniają się one utraty różnorodności biologicznej mórz, a także by odpowiednio zreformowały swoje polityki sektorowe; wzywa Komisję do finansowania zrównoważonych inwestycji mających na celu zwalczanie problemu masowego rozprzestrzeniania się glonów Sargassum, który szczególnie dotyka te regiony, co ma poważne negatywne konsekwencje środowiskowe i społeczno-gospodarcze; wzywa ponadto Komisję do utworzenia europejskiego centrum w Autonomicznym Regionie Madery w celu zwalczania zanieczyszczenia mórz tworzywami sztucznymi;

67. podkreśla, że ważne jest wspólne, inkluzywne i międzysektorowe planowanie przestrzenne obszarów morskich w regionach najbardziej oddalonych, podczas którego uwzględnia się kwestie społeczno-gospodarcze, środowiskowe i związane z różnorodnością biologiczną;

Rolnictwo jako jeden z filarów rozwoju regionów najbardziej oddalonych

68. uważa, że POSEI należy utrzymać jako stały program UE powiązany ze wspólną polityką rolną (WPR) i finansowany ze środków UE; przypomina, że od 2009 r. nie zwiększono przydziału środków budżetowych na program POSEI na rzecz rolnictwa ani nie zwaloryzowano go w związku z inflacją, co doprowadziło do chronicznego niedofinansowania, które pogarsza fakt, że liczba ludności w części regionów najbardziej oddalonych stale rośnie; ubolewa, że nie zwiększono przydziału środków w ramach POSEI po tym, jak Majotta stała się regionem najbardziej oddalonym; uważa, że wzrost ten powinien nastąpić jak najszybciej, i ubolewa, że regiony najbardziej oddalone potraktowano niekorzystnie podczas przeglądu wsparcia finansowego dla rolnictwa; w związku z tym opowiada się, aby w kontekście śródkresowego przeglądu wieloletnich ram finansowych lub wieloletnich ram finansowych na okres po 2027 r. znacznie zwiększyć środki przeznaczane obecnie na program POSEI na rzecz rolnictwa, w tym pomoc udzielaną w ramach szczególnego systemu dostaw, dzięki czemu będzie można lepiej wspierać lokalną produkcję w regionach najbardziej oddalonych w obliczu rosnących dodatkowych kosztów, a także umacniać i zwiększać odporność łańcuchów dostaw oraz wspierać wysiłki na rzecz dywersyfikacji rolnictwa, w tym na potrzeby konsumpcji lokalnej, aby pomóc regionom najbardziej oddalonym osiągnąć większą niezależność żywnościową; uważa, że wzrost ten musi odbyć się przy uwzględnieniu wszystkich

⁽³¹⁾ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU\(2022\)733087](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2022)733087).

czynników przedstawionych powyżej; wzywa Komisję do zapewnienia ścisłej spójności POSEI i działań dotyczących rozwoju obszarów wiejskich, biorąc pod uwagę znaczną współzależność między tymi dwoma rodzajami wsparcia; uważa, że dalsze zwiększanie komplementarności, przejrzystości i spójności między POSEI a innymi funduszami UE ma zasadnicze znaczenie;

69. apeluje, aby wykorzystywać POSEI do uznawania i promowania regionalnych upraw i produktów jako części dziedzictwa historycznego i kulturowego oraz tożsamości regionów najbardziej oddalonych;

70. uważa, że regiony najbardziej oddalone powinny nadal opracowywać i wdrażać własne działania dotyczące rozwoju obszarów wiejskich oraz zarządzać nimi, w związku z czym niezbędna jest regionalna struktura, tak aby regiony mogły nadal (zwłaszcza od 2028 r.) opracowywać własne środki wraz z regionalnym organem zarządzającym oraz regionalnymi komitetami monitorującymi; apeluje o ustanowienie bezpośredniego kanału komunikacyjnego między rządami regionalnymi a Komisją, aby WPR była odpowiednio, wydajnie i skutecznie wdrażana i egzekwowana;

71. przypomina, że współfinansowanie regionów najbardziej oddalonych z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) należy przywrócić do poziomu 85 %, co ma istotne znaczenie dla rodzinnych i małych gospodarstw;

72. opowiada się za zwiększeniem puli środków finansowych na promocję produktów z regionów najbardziej oddalonych i za 90-procentowym poziomem współfinansowania takich kampanii promocyjnych;

73. podkreśla, że regiony najbardziej oddalone są często narażone na niekorzystne zjawiska klimatyczne, które znacząco przyczyniają się do zmiany krajobrazu prowadzącej do zmniejszenia gospodarstw rolnych, co z kolei skutkuje wyższymi kosztami produkcji i uniemożliwia osiągnięcie korzyści skali; wzywa Komisję, aby z myślą o sprostaniu tym wyzwaniom przyznała lokalnym producentom wsparcie związane z produkcją, które pomoże wzmocnić cały łańcuch wartości w tych trudnych warunkach, a jednocześnie niezwłocznie dostosowała procedury finansowania, jeżeli wystąpią poważne niekorzystne okoliczności;

74. podkreśla znaczenie zintegrowanego rozwoju terytorialnego w regionach najbardziej oddalonych, w tym koordynowania inwestycji i lokalnego rozwoju przez społeczność, oraz promowania inicjatyw takich jak „inteligentne wieś” w celu wsparcia zrównoważonego rolnictwa i zrównoważonej produkcji żywności;

75. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji podjęte w komunikacie dotyczącym długoterminowej wizji dla obszarów wiejskich⁽³²⁾, aby włączyć analizę regionów najbardziej oddalonych do zakresu działań unijnego obserwatorium obszarów wiejskich; uważa, że obserwatorium obszarów wiejskich może stanowić wartościowe źródło umożliwiające identyfikację luk w danych i ulepszenie statystycznych baz danych dotyczących regionów najbardziej oddalonych, co pozwoliłoby uzyskać pełny obraz potrzeb ich ludności wiejskiej;

76. podkreśla, że wdrażanie nowej strategii ochrony różnorodności biologicznej w regionach najbardziej oddalonych należy skoordynować z działaniami mającymi na celu wzmocnienie zrównoważonego rozwoju sektorów rolnictwa i leśnictwa oraz że musi ono uwzględniać specyfikę geograficzną i klimatyczną tych regionów; podkreśla, że w tych regionach oddalonych rolnictwo jest podstawą lokalnej gospodarki, a wymogi Komisji związane z ekologią mogą ograniczać konkurencyjność rolników; przypomina oświadczenie Komisji, że postęp w realizacji celów „będzie podlegał stałej weryfikacji i w razie potrzeby korekcie, aby złagodzić niekorzystne skutki dla bioróżnorodności, bezpieczeństwa żywnościowego i konkurencyjności rolników”⁽³³⁾; wzywa do zwiększenia wsparcia dla rolników na rzecz opracowywania praktyk agroekologicznych i praktyk przyjaznych dla różnorodności biologicznej, w tym poprzez wyższe stawki finansowania i współfinansowania; apeluje do państw członkowskich, aby jak najlepiej wykorzystywały środki finansowe udostępnione w ramach programu LIFE;

77. podkreśla, że w regionach najbardziej oddalonych występują ekosystemy o wysokiej wartości ekologicznej, ale nie należy tego postrzegać jako czynnika zagrażającego harmonijnemu rozwojowi produkcji w sektorze rolnictwa;

78. zauważa, że we wniosku dotyczącym strategii „Od pola do stołu” wzywa się UE do dalszego ograniczania stosowania środków ochrony roślin; podkreśla w tym kontekście, że należy uwzględnić szczególne cechy klimatu tropikalnego i subtropikalnego w regionach najbardziej oddalonych; podkreśla, że niektóre regiony najbardziej oddalone są położone na obszarze zwrotnikowym, podzwrotnikowym i równikowym wilgotnym, gdzie środowisko szczególnie sprzyja rozwojowi chorób, i że w związku z tym ich sytuacja jest dużo bardziej niekorzystna w porównaniu z obszarem kontynentalnym i państwami trzecimi, jeśli chodzi o zaspokajanie potrzeb w zakresie środków ochrony roślin służących do

⁽³²⁾ Komunikat Komisji z 10 czerwca 2021 r. zatytułowany „Długoterminowa wizja dla obszarów wiejskich UE – W kierunku silniejszych, lepiej skomunikowanych, odpornych i zamożnych obszarów wiejskich do 2040 r.” (COM(2021)0345).

⁽³³⁾ Komunikat Komisji z 20 maja 2020 r. pt. „Unijna strategia na rzecz bioróżnorodności 2030 – Przywracanie przyrody do naszego życia” (COM(2020)0380).

walki ze szkodnikami; podkreśla w związku z tym, że należy propagować badania naukowe, przy zwiększonym finansowaniu, nad nowymi alternatywnymi rozwiązaniami dostosowanymi do tych obszarów, dzięki którym będzie można zapewnić ochronę produkcji rolnej i rentowność rolnictwa w regionach najbardziej oddalonych; podkreśla w tym kontekście znaczenie promowania praktyk agroekologicznych i stosowania innowacyjnych technik produkcji, w tym nowych technik genomowych; zauważa trudności w dostępie do niektórych środków produkcji rolnej, zwłaszcza przyjaznych dla środowiska, w niektórych regionach najbardziej oddalonych; nalega, że należy uniemożliwić dostęp do rynku UE dla produktów, które nie spełniają norm UE i mogą zagrażać bezpieczeństwu żywnościowemu i zdrowotnemu oraz bezpieczeństwu w całej UE, takich jak banany z państw trzecich, przy których produkcji stosuje się ogromne ilości środków ochrony roślin, niedozwolonych w UE;

79. wzywa Komisję do ustanowienia przepisów dotyczących nowych technik genomowych (NGT), aby jak najszybciej odpowiedzieć na potrzebę ograniczenia stosowania środków ochrony roślin i znalezienia alternatyw dla nich, z myślą o transformacji agroekologicznej;

80. zwraca uwagę, że wykorzystanie nowych technologii, takich jak skuteczna rozbudowa sieci cyfrowych o dużej przepustowości i rolnictwo precyzyjne, może ułatwić transformację w kierunku bardziej wydajnego, nowoczesnego i konkurencyjnego rolnictwa, ponieważ ograniczy koszty, poprawi skuteczność i zmniejszy do minimum oddziaływanie na środowisko;

81. podkreśla, że należy wspierać opłacalne i przyjazne dla środowiska krótkie łańcuchy dostaw oraz rozwój sektora rolnego ukierunkowanego w pierwszej kolejności na produkcję tradycyjną o wysokiej wartości dodanej, konsumpcję lokalną i rozwiązania ekologiczne;

82. przypomina, że samowystarczalność żywnościowa regionów najbardziej oddalonych pozostaje dla nich priorytetem oraz że równoległe ze stabilizacją tzw. tradycyjnych sektorów należy wzmocnić i wspierać dywersyfikację produkcji;

83. podkreśla wyzwanie, jakim jest zorganizowanie lokalnych sektorów tak, aby zagwarantować bezpieczeństwo żywnościowe w często odizolowanych regionach najbardziej oddalonych, i zachęca podmioty w tych sektorach i podmioty prowadzące politykę publiczną do korzystania ze wszystkich przepisów dotyczących wspólnej organizacji rynków (WORR), w tym przepisów właściwych dla regionów najbardziej oddalonych; z zadowoleniem przyjmuje dostosowanie niektórych przepisów dotyczących wspólnej organizacji rynków do szczególnych potrzeb regionów najbardziej oddalonych i zwraca się do Komisji, aby podczas następnego przeglądu WORR wprowadziła dalsze dostosowania; wzywa Komisję do zbadania wykonalności i celowości rozszerzenia przepisów określonych w art. 22 lit. a) rozporządzenia (UE) nr 228/2013 w sprawie programów POSEI⁽³⁴⁾ na wszystkie regiony najbardziej oddalone w związku z rozszerzeniem zasad i wkładów organizacji międzybranżowych na podmioty, które nie są członkami tych organizacji, w celu zapewnienia bezpieczeństwa żywnościowego i samowystarczalności;

84. odnotowuje, że mleko i powiązane produkty rynku wyższego i niższego szczebla są jednym z podstawowych filarów gospodarki Regionu Autonomicznego Azorów; zauważa, że ich znaczenie gospodarcze oraz liczba bezpośrednich i pośrednich miejsc pracy oraz usług, do których się przyczyniają, są niezbędne do zapewnienia spójności gospodarczej i społecznej;

85. uważa, że w ostatnich latach producenci w regionach najbardziej oddalonych, podobnie jak dziesiątki tysięcy producentów mleka w całej UE, byli zmuszeni do zaniechania produkcji z powodu rujnąco niskich cen płaconych producentom, które nie rekompensują kosztów produkcji; jest zdania, że problem dotyczący produkcji mleka jest nierozdzielnie związany z liberalizacją rynku mleka i zniesieniem systemu kwot produkcyjnych, i że można go rozwiązać jedynie za pomocą mechanizmu regulacji rynków;

86. przypomina wspólne oświadczenie Parlamentu, Rady i Komisji dołączone do rozporządzenia (UE) 2017/540⁽³⁵⁾ w sprawie mechanizmu stabilizacyjnego zmienionego w związku z przystąpieniem Ekwadoru do umowy handlowej między UE a Kolumbią i Peru, zgodnie z którym: „Komisja będzie kontynuowała regularne analizy sytuacji na rynku i sytuacji unijnych producentów bananów po wygaśnięciu mechanizmu stabilizacyjnego. Jeżeli stwierdzone zostanie

⁽³⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 228/2013 z dnia 13 marca 2013 r. ustanawiające szczególne środki w dziedzinie rolnictwa na rzecz regionów najbardziej oddalonych w Unii Europejskiej i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 247/2006 (Dz.U. L 78 z 20.3.2013, s. 23).

⁽³⁵⁾ Rozporządzenie (UE) 2017/540 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2017 r. zmieniające rozporządzenie (UE) nr 19/2013 w sprawie wprowadzenia w życie dwustronnej klauzuli ochronnej i mechanizmu stabilizacyjnego dotyczącego bananów, zawartych w Umowie o handlu między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Kolumbią i Peru, z drugiej strony, oraz zmieniające rozporządzenie (UE) nr 20/2013 w sprawie wprowadzenia w życie dwustronnej klauzuli ochronnej i mechanizmu stabilizacyjnego dotyczącego bananów, zawartych w Umowie ustanawiającej stowarzyszenie między Unią Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Ameryką Środkową, z drugiej strony (Dz.U. L 88 z 31.3.2017, s. 1).

poważne pogorszenie sytuacji na rynku lub sytuacji unijnych producentów bananów, Komisja, biorąc pod uwagę znaczenie sektora bananów dla regionów najbardziej oddalonych, zbada wraz z państwami członkowskimi i zainteresowanymi stronami sytuację i postanowi, czy należy rozważyć odpowiednie środki. Komisja może również zwoływać regularne posiedzenia monitorujące, w których udział biorą państwa członkowskie i zainteresowane strony.”; przypomina Komisji o jej zobowiązaniu do powstrzymania stopniowego obniżania taryfy celnej poprzez trwałe zabezpieczenie taryfy rezydualnej w wysokości 75 EUR/t mającej zastosowanie do państw trzecich, z którymi UE podpisała umowy handlowe;

87. podkreśla, że choć nie stosuje się ceł na bezpośredni przywóz z państw trzecich do regionów najbardziej oddalonych podstawowych produktów rolnych przeznaczonych do spożycia przez ludzi, do wytwarzania innych produktów lub do zastosowania jako środki produkcji rolnej, należy zwrócić szczególną uwagę na konieczność, by nie destabilizować lokalnej produkcji ani nie utrudniać jej rozwoju;

88. zwraca uwagę, że niekonkurencyjne ceny i brak konkurencji w sektorach transportu regionów najbardziej oddalonych, zwłaszcza w transporcie towarowym, ograniczają sektor rolnictwa tych regionów

89. podkreśla brak zrównoważonych rozwiązań w zakresie transportu produktów rolnych między większością wysp a kontynentem oraz w zakresie wywozu i przywozu produktów rolnych z wysp i na wyspy; wzywa Komisję i państwa członkowskie, by w ramach planów rozwoju wysp wspierały innowacyjne projekty na rzecz bardziej ekologicznych połączeń;

90. przypomina, że regiony najbardziej oddalone, charakteryzujące się obecnością małych i oddalonych wysp, warunkami specyficznymi dla archipelagu i oddaleniem, są w dużym stopniu zależne od transportu morskiego; ostrzega w związku z tym, że zmiany obecnych przepisów dotyczących transportu zwierząt mają większy wpływ na te regiony, głównie ze względu na znaczenie rolnictwa dla ich gospodarek oraz ich zależność od niego; podkreśla, że zgodnie z art. 349 TFUE powinno się wziąć pod uwagę specyfikę i ograniczenia regionów najbardziej oddalonych w kontekście zaplanowanego przeglądu europejskich przepisów dotyczących dobrostanu zwierząt; zwraca uwagę, że należy nieustannie dążyć do tego, by zmniejszyć zapotrzebowanie na transport żywych zwierząt, zgodnie z wnioskami komisji śledczej ds. ochrony zwierząt podczas transportu, oraz by skoncentrować się na alternatywach dla transportu żywych zwierząt;

Mobilność, transport i turystyka

91. popiera utworzenie specjalnego finansowego programu operacyjnego na rzecz transportu i łączności w regionach najbardziej oddalonych, tzw. programu POSEI na rzecz transportu, podobnego do programu POSEI na rzecz rolnictwa i stanowiącego uzupełnienie funduszy strukturalnych, w celu zrekompensowania dodatkowych kosztów wynikających z oddalenia lub wyspiarskiego charakteru tych regionów, biorąc pod uwagę potrzebę ciągłości terytorialnej w regionach najbardziej oddalonych oraz wyzwania strukturalne w zakresie infrastruktury transportowej, mobilności i łączności cyfrowej, przed którymi stoją; podkreśla znaczenie tego programu dla regionów najbardziej oddalonych, na przykład dla archipelagu Azorów, który boryka się z „podwójną wyspiarskością” – oddaleniem od głównej części terytorium i odległościami między wyspami – co znacząco zwiększa koszty transportu osób i towarów między wyspami oraz między wyspami i główną częścią terytorium, czego oczywistym skutkiem są wyższe koszty środków produkcji;

92. przypomina, że stabilność sektora transportu i odpowiednia infrastruktura w regionach najbardziej oddalonych ma zasadnicze znaczenie dla ich najważniejszych sektorów, takich jak turystyka, rolnictwo i rybołówstwo; przypomina również, że porty, porty lotnicze, szlaki morskie i regularne połączenia lotnicze łączą regiony najbardziej oddalone z kontynentem europejskim, z krajami je otaczającymi i z resztą świata; podkreśla w związku z tym, że Komisja musi uwzględniać znaczenie transportu i łączności dla regionów najbardziej oddalonych w świetle art. 349 TFUE; przypomina w związku z tym, że jakiegokolwiek osłabienie sektora transportu w regionach najbardziej oddalonych zwiększa ryzyko ich izolacji, spowolnienia gospodarczego i wzrostu kosztów utrzymania; uważa, że sama logika konkurencji nie ma zastosowania do sektorów transportu morskiego i lotniczego w regionach najbardziej oddalonych;

93. podkreśla trudności, z jakimi borykają się regiony najbardziej oddalone w kontekście możliwości, jakie daje europejski instrument „Łącząc Europę”; wzywa Komisję do przedstawienia w ramach oceny śródkresowej sprawozdania na temat projektów w regionach najbardziej oddalonych, dla których wystąpiono o finansowanie z instrumentu „Łącząc Europę”, oraz do zbadania celowości utworzenia w ramach tego instrumentu specjalnej linii budżetowej dla regionów najbardziej oddalonych;

94. wzywa Komisję do ogłoszenia zaproszeń do składania wniosków dotyczących konkretnie regionów najbardziej oddalonych w ramach zarządzanych przez nią programów UE, takich jak instrument „Łącząc Europę”, a także do prowadzenia innych działań w tych regionach, takich jak dni informacyjne i kampanie objazdowe, w celu promowania istniejących możliwości dla regionów najbardziej oddalonych;

95. z zadowoleniem przyjmuje wniosek Komisji dotyczący zmiany rozporządzenia w sprawie transeuropejskiej sieci transportowej (TEN-T)⁽³⁶⁾, podkreśla korzyści związane z transeuropejską siecią transportową (TEN-T), zwłaszcza pod względem łączności i dostępu do finansowania; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w ramach tego przeglądu zachęcały, tam gdzie leży to w interesie regionów najbardziej oddalonych, do włączenia większej liczby infrastruktury tych regionów do sieci bazowej lub sieci kompleksowej TEN-T, tak aby infrastruktura ta kwalifikowała się do wsparcia w ramach instrumentu „Łącząc Europę” z odpowiednią maksymalną stopą współfinansowania w wysokości 70 % i stała się częścią europejskich korytarzy transportowych, a także aby regiony najbardziej oddalone korzystały ze wsparcia m.in. na infrastrukturę dostaw paliw alternatywnych, rozbudowę i utrzymanie portów, mobilność w miastach, lotnictwo i sieć drogową;

96. ubolewa, że wiele osób w tych regionach nie ma dostępu do podstawowych usług, w tym do transportu publicznego, co wpływa na dostęp do innych usług, edukacji i możliwości gospodarczych; wskazuje, że konieczna jest praca nad rozwojem skutecznych systemów transportu publicznego w regionach najbardziej oddalonych, które byłyby dostosowane do warunków lokalnych; podkreśla, że niezbędna jest dywersyfikacja środków transportu wewnętrznego regionów najbardziej oddalonych i ich infrastruktury, aby promować zrównoważoną mobilność zapewniającą ochronę środowiska i dobrą jakość powietrza; przypomina, że infrastruktura dla rowerów lub punkty lądowania pojazdów elektrycznych pomogłyby regionom najbardziej oddalonym ograniczyć emisje gazów cieplarnianych i zanieczyszczenia powietrza oraz przeprowadzić transformację w stronę modelu zrównoważonego; wzywa Komisję do opracowania, w ścisłej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi, projektów pilotażowych i działań przygotowawczych wzorowanych na strategiach politycznych i inicjatywach takich jak plany zrównoważonej mobilności miejskiej (na rzecz mobilności w miastach) i zrównoważonej mobilności na obszarach wiejskich (na rzecz mobilności na obszarach wiejskich), aby zbliżyć zainteresowane strony w celu stworzenia konstruktywnych i spójnych opcji zrównoważonego transportu zarówno dla obywateli, jak i dla turystów;

97. wzywa Komisję do zbadania możliwości specjalnego traktowania regionów najbardziej oddalonych w odniesieniu do pomocy państwa przeznaczanej na infrastrukturę lotniskową, portową i drogową, która ma wyłącznie lokalny wpływ i nie powoduje zakłóceń konkurencji wewnątrzspółnotowej;

98. zwraca uwagę na zasadniczą rolę zrównoważonej turystyki w rozwoju regionów najbardziej oddalonych, które są w dużym stopniu narażone na skutki zmiany klimatu, katastrofy naturalne i stan zagrożenia zdrowia; apeluje do Komisji, by opracowała prawdziwie europejską i zrównoważoną politykę turystyczną, a w szczególności by stworzyła jednolite oznakowanie dla zrównoważonej turystyki; podkreśla, że regiony muszą wprowadzić środki ukierunkowane na zrównoważoną turystykę, zapewniając maksymalne wykorzystanie swojego kapitału naturalnego i unowocześniając swoją ofertę turystyczną, a jednocześnie chroniąc środowisko i różnorodność biologiczną;

99. podkreśla, jak ważne jest, aby w razie przyszłych kryzysów wykorzystywać fundusze UE do rozwoju odpornej i zrównoważonej turystyki, jako że to od turystyki w dużym stopniu zależy rozwój gospodarczy społeczny i kulturalny tych regionów; wzywa Komisję, państwa członkowskie oraz władze regionalne i lokalne do zapewnienia planów awaryjnych w najważniejszych sektorach dla regionów najbardziej oddalonych, takich jak turystyka i transport, aby lepiej radzić sobie z ewentualnymi przyszłymi kryzysami, takimi jak pandemia COVID-19, która ujawniła niektóre słabości tych regionów; wzywa Komisję, by w następnych WRF utworzyła specjalną linię finansowania dla turystyki oraz by w rocznych budżetach Unii zapewniła środki finansowe na ekosystem turystyczny;

100. wzywa Komisję i państwa członkowskie do podjęcia dalszych działań na rzecz ożywienia sektora turystyki w regionach najbardziej oddalonych oraz do propagowania jego transformacji cyfrowej i ekologicznej, ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) oraz regionów najbardziej uzależnionych od turystyki; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby wykorzystywały istniejące fundusze UE do tworzenia projektów pilotażowych dla kierunków turystycznych w regionach najbardziej oddalonych, w tym projektów mających na celu rozwój nowych zawodów związanych z turystyką morską i ekoturystyką; w związku z tym wzywa Komisję do opracowania inicjatyw na rzecz turystyki wodnej i przybrzeżnej, w szczególności rozwoju i rozpowszechniania sieci szlaków morskich na potrzeby takich inicjatyw; wzywa ponadto Komisję, by podjęła działania następcze w zakresie ścieżki transformacji dla turystyki oraz by przedstawiła zbiór wiążących i konkretnych działań i celów pośrednich dla regionów najbardziej oddalonych, w tym w dziedzinie badań naukowych i innowacji, infrastruktury, rozwoju technologii i umiejętności, aby umożliwić sektorowi osiągnięcie celu neutralności klimatycznej;

101. wzywa Komisję do utworzenia Europejskiej Agencji Turystyki z biurami w każdym z obszarów geograficznych regionów najbardziej oddalonych i wykorzystania w ten sposób doświadczenia i dynamiki sektora w tych regionach z korzyścią dla całej UE, zgodnie z deklaracją końcową XXVI Konferencji Prezydentów Regionów Najbardziej Oddalonych Unii Europejskiej;

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1315/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie unijnych wytycznych dotyczących rozwoju transeuropejskiej sieci transportowej i uchylające decyzję nr 661/2010/UE (Dz.U. L 348 z 20.12.2013, s. 1).

102. podkreśla, że regiony najbardziej oddalone wzbogacają dziedzictwo kulturowe i językowe Unii Europejskiej; zwraca uwagę, że sektor kultury w regionach najbardziej oddalonych został bardziej dotknięty niedawnym kryzysem zdrowotnym i gospodarczym niż sektor ten w regionach Europy kontynentalnej; apeluje do Komisji o większe wykorzystanie bogactwa kulturowego regionów najbardziej oddalonych i o propagowanie wymian między osobami zawodowo zajmującymi się kulturą w tych regionach, w szczególności przez uruchomienie nowych projektów pilotażowych na wzór projektu Archipel.eu; apeluje o dalszy rozwój konkretnych instrumentów dostosowanych do specyfiki sektora kultury w regionach najbardziej oddalonych w celu wspierania i promowania artystów z tych regionów, materialnego i niematerialnego dziedzictwa kulturowego oraz ochrony języków regionalnych;

Działania na rzecz klimatu, różnorodności biologicznej, niezależności energetycznej i energii ze źródeł odnawialnych

103. podkreśla, że jeśli chodzi o różnorodność biologiczną, ukierunkowana polityka regionalna i działania mające na celu ochronę ekosystemów regionów najbardziej oddalonych i przywrócenie ich wyjątkowej i wyjątkowo bogatej różnorodności biologicznej są niezbędne, aby zachować ich zasoby naturalne i źródła utrzymania; ponownie podkreśla potrzebę kontynuowania i poprawy ochrony różnorodności biologicznej i środków odtworzenia; wzywa Komisję i państwa członkowskie do dopilnowania, by specyficzna sytuacja regionów najbardziej oddalonych została uwzględniona w rozporządzeniu w sprawie odbudowy przyrody oraz by plany krajowe były opracowywane we współpracy z władzami regionów najbardziej oddalonych i z zachowaniem odpowiedniej równowagi między wymiarem gospodarczym, społecznym i środowiskowym; przypomina, jak ważne jest opracowanie strategii lokalnego gospodarowania odpadami, która uwzględni transformację ekologiczną i energetyczną oraz ochronę różnorodności biologicznej i która pomaga wzmocnić gospodarkę o obiegu zamkniętym w regionach najbardziej oddalonych;

104. ponownie podkreśla, że aby osiągnąć właściwą równowagę między imperatywem środowiskowym, potrzebami w zakresie dostępności oraz wysokimi kosztami społecznymi i gospodarczymi ponoszonymi przez ludność regionów najbardziej oddalonych, niezbędne jest uwzględnienie specyfiki tych regionów; ubolewa, że w przedstawionym przez Komisję pakiecie „Gotowi na 55” tylko w niewielkim stopniu uwzględniono specyfikę regionów najbardziej oddalonych; w związku z tym wzywa Komisję, aby w przyszłych pakietach klimatyczno-energetycznych w większym stopniu uwzględniła specyfikę tych regionów;

105. podkreśla, że państwa członkowskie i Parlament Europejski powinny nadal odgrywać aktywną i dynamiczną rolę w ochronie regionów najbardziej oddalonych i uwzględnianiu ich specyfiki;

106. wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby w kontekście trwających negocjacji międzyinstytucjonalnych poparły propozycje Parlamentu dotyczące lepszego uwzględnienia specyfiki regionów najbardziej oddalonych w aktach prawnych pakietu „Gotowi na 55”; apeluje o przeprowadzenie oceny wpływu wdrożenia tego pakietu legislacyjnego na regiony najbardziej oddalone, a następnie o dostosowanie go do realiów tych regionów; wzywa Komisję i państwa członkowskie, aby niezwłocznie przystąpiły do wspierania regionów najbardziej oddalonych w przechodzeniu na gospodarkę neutralną pod względem emisji dwutlenku węgla, w tym za pomocą nowych środków budżetowych przeznaczonych na ten cel; podkreśla, jak ważne jest uwzględnienie trudnej sytuacji regionów najbardziej oddalonych w Społecznym Funduszu Klimatycznym, funduszu modernizacyjnym, funduszu innowacyjnym, funduszu oceanicznym, funduszu inwestycji klimatycznych i innych instrumentach finansowania, które mogą zostać utworzone, aby zapewnić obywatelom, rodzinom i przedsiębiorstwom w tych regionach dostęp do wspomnianych funduszy i wspierać projekty na małą skalę;

107. podkreśla, że niezbędne jest zapewnienie spójności terytorialnej i zasady ciągłości terytorialnej, które zapewnią spójność społeczną; podkreśla, że cele i zadania środowiskowe UE muszą zawsze uwzględniać oddalenie, izolację lub wyspiarski charakter regionów najbardziej oddalonych, zwłaszcza w odniesieniu do potrzeb dotyczących transportu do każdego regionu najbardziej oddalonego i z każdego takiego regionu; podkreśla, że zasadnicze znaczenie ma zapewnienie odstępstwa dla regionów najbardziej oddalonych, dzięki któremu transport morski zostanie wyłączony z systemu ETS; ubolewa nad wynikiem porozumienia międzyinstytucjonalnego, które osiągnięto dla regionów najbardziej oddalonych w kontekście przeglądu systemu handlu uprawnieniami do emisji w lotnictwie, obejmującym jedynie przejściowo loty między regionami najbardziej oddalonymi a ich państwami członkowskimi do 2030 r.; w związku z tym wzywa Komisję, aby przed końcem uzgodnionego tymczasowego odstępstwa przedstawiła szczegółową analizę skutków niewyłączenia z systemu handlu uprawnieniami do emisji lotów z regionów najbardziej oddalonych lub do tych regionów; uważa, że opracowanie strategii UE dotyczącej mobilności i transportu w regionach najbardziej oddalonych jest sprawą najwyższej wagi, przy czym należy uwzględnić specyfikę każdego regionu najbardziej oddalonego;

108. nalega, aby przeanalizować możliwości zatrzymywania dwutlenku węgla oferowane przez regiony najbardziej oddalone, w szczególności w zakresie niebieskiego dwutlenku węgla związanego z różnorodnością biologiczną mórz i wybrzeży oraz zielonego węgla, który powstaje w wyniku wychwytywania dwutlenku węgla przez lasy;

109. podkreśla podatność regionów najbardziej oddalonych na skutki zmiany klimatu i zmiany geologiczne, w szczególności ekstremalne zjawiska pogodowe i sejsmiczne; ubolewa, że roczny pułap rezerwy na rzecz solidarności i pomocy nadzwyczajnej nie wystarcza, aby reagować na sytuacje nadzwyczajne, w szczególności w regionach najbardziej oddalonych, przez co wsparcie UE jest znacznie niższe niż kwota pomocy, która jest potrzebna; w związku z tym broni

stanowiska, że należy dokonać przeglądu Funduszu Solidarności UE, tak by umożliwić mu adekwatne, szybsze, bardziej elastyczne i sprawniejsze reagowanie, również na klęski żywiołowe o mniejszej skali, w tym w regionach najbardziej oddalonych, oraz by uwzględnić koszty związane z zapobieganiem, przestrzeganiem uregulowań, ewakuacją i zakłóceniami lokalnych gospodarek podczas klęsk żywiołowych, takich jak powódzie, cyklony, pożary lasów albo nasiloną aktywność sejsmiczną lub wulkaniczną; wzywa ponadto Komisję, aby postarała się jak najszybciej uruchomić fundusze na zwalczanie skutków klęsk żywiołowych;

110. proponuje, aby Komisja rozpoczęła badanie dotyczące ewentualnego utworzenia unijnego funduszu na rzecz przystosowania do zmiany klimatu w następnym okresie programowania – niezależnie od struktury polityki spójności lub finansowania w ramach tej polityki – w celu pomocy regionom, w tym regionom najbardziej oddalonym, w dostosowaniu infrastruktury i wdrożeniu działań zapobiegawczych, które zwiększą ich odporność na wstrząsy klimatyczne;

111. przypomina, że prawie wszystkie regiony najbardziej oddalone składają się z wysp lub archipelagów wulkanicznych; wobec tego apeluje do Komisji o stworzenie, na bazie europejskiej sieci obserwatoriów i infrastruktur badawczych w dziedzinie wulkanologii (EUROVOLC), dużego europejskiego programu koncentrującego się na potencjale regionów wulkanicznych, a także europejskiego ośrodka badawczego, który mógłby mieć siedzibę w jednym z regionów najbardziej oddalonych;

112. przypomina o potencjale regionów najbardziej oddalonych w zakresie opracowywania innowacyjnych projektów pilotażowych w dziedzinie energii ze źródeł odnawialnych, przy jednoczesnym zapewnieniu, że regiony te będą w pełni korzystać ze strategii politycznych wynikających z tych projektów; ponadto raz jeszcze podkreśla potrzebę zapewnienia większego wsparcia, takiego jak skoordynowane inwestycje; wzywa Komisję, aby wykorzystywała potencjał regionów najbardziej oddalonych i wspierała energię ze źródeł odnawialnych, w tym w Gujanie Francuskiej, na warunkach uzgodnionych przez Parlament w jego mandacie dotyczącym negocjacji międzyinstytucjonalnych w sprawie przeglądu dyrektywy w sprawie energii odnawialnej (RED III); podkreśla, że należy pomagać tym regionom w osiągnięciu autonomii energetycznej opartej na technologiach niskoemisyjnych, która byłaby dostosowana do lokalnych realiów; podkreśla w związku z tym ogromny potencjał regionów najbardziej oddalonych w zakresie wspierania autonomii energetycznej UE i osiągnięcia do 2050 r. celu dotyczącego neutralności klimatycznej;

113. podkreśla, jak ważna jest współpraca na rzecz rozwoju energii odnawialnej, i z zadowoleniem przyjmuje umowę o współpracy w zakresie innowacji, rozwoju i energii odnawialnej między Azorami a Wyspami Kanaryjskimi;

114. ostrzega, że w regionach najbardziej oddalonych istnieje podwyższone ryzyko ubóstwa energetycznego na skutek wzrostu kosztów utrzymania oraz cen energii; podkreśla, że regiony najbardziej oddalone napotykają bardzo specyficzne ograniczenia wynikające z ich odizolowanych systemów produkcji energii elektrycznej, bez możliwości połączenia z innymi regionami; opowiada się zatem za przyjęciem konkretnych środków mających zapobiec tej sytuacji i rozwiązać ten problem poprzez zagwarantowanie dostępu do podstawowych usług energetycznych; apeluje o przeznaczenie środków z funduszu modernizacyjnego na regiony najbardziej oddalone w celu rozwiązania problemu ubóstwa energetycznego, którego doświadczają te wyjątkowo wrażliwe regiony;

115. wzywa Komisję do zainicjowania, za pośrednictwem programu „Horyzont 2020” i funduszy EFRR, dużego programu dla wszystkich europejskich regionów najbardziej oddalonych i wysp, mającego na celu rozwój zielonego wodoru;

116. podkreśla znaczenie planów odbudowy i zwiększania odporności dla realizacji inwestycji w wytwarzanie energii ze źródeł odnawialnych, a tym samym zmniejszenia śladu środowiskowego i emisji gazów cieplarnianych;

Transformacja cyfrowa

117. wzywa Komisję, aby zagwarantowała państwom członkowskim wsparcie, tak by mogły one szybko skorzystać ze wszystkich możliwości finansowania infrastruktury cyfrowej i łączności; podkreśla, że niektóre kable podmorskie łączące regiony najbardziej oddalone wymagają pilnej wymiany oraz że wymiana ta powinna przyczynić się do pobudzenia lokalnego sektora gospodarki cyfrowej; wzywa państwa członkowskie do wykorzystania na te projekty środków finansowych z instrumentu „Łącząc Europę”;

118. wzywa Komisję, aby wspierała rozbudowę sieci światłowodowej i modernizację całej sieci ruchomej we wszystkich regionach najbardziej oddalonych, nawet na najbardziej odległych obszarach;

119. wzywa Komisję do utworzenia regularnego forum europejskiego na rzecz edukacji cyfrowej i inkluzywnej, w którym brałyby udział władze regionów najbardziej oddalonych i które promowałoby edukację w dziedzinie cyfrowej we wszystkich grupach wiekowych, ze szczególnym uwzględnieniem grup niedostatecznie reprezentowanych w sektorze cyfrowym i sztucznej inteligencji; wzywa do wyznaczenia celów i monitorowania skuteczności programów na rzecz umiejętności cyfrowych, aby zagwarantować, że środki finansowe będą wykorzystywane efektywnie;

Regiony najbardziej oddalone a działania Unii Europejskiej na rzecz zdrowia

120. zwraca uwagę na wrażliwość systemów opieki zdrowotnej w regionach najbardziej oddalonych, w których brakuje niekiedy infrastruktury i pracowników służby zdrowia; zauważa, że wrażliwość ta zwiększyła się od czasu pandemii COVID-19;

121. apeluje o uwzględnienie sytuacji regionów najbardziej oddalonych i stanu ich systemów opieki zdrowotnej, w szczególności przy realizowaniu działań na rzecz lepszej i skuteczniejszej koordynacji opieki zdrowotnej, do której UE dąży po pandemii;

122. wzywa Komisję do wspierania państw członkowskich oraz władz regionalnych i lokalnych w opracowywaniu i finansowaniu planów przyciągania i zatrzymywania pracowników służby zdrowia, zwłaszcza młodych lekarzy, aby zmniejszyć różnice w zakresie usług zdrowotnych;

123. zwraca uwagę, że w sektorze zdrowia w UE nadal istnieją znaczące nierówności, w szczególności w regionach najbardziej oddalonych, w tym pod względem profilaktyki nowotworów i walki z nowotworami; uważa, że to właśnie ze względu na wrażliwość sektora zdrowia w tych regionach należy w większym stopniu skupić się w nich na zapobieganiu i wczesnym wykrywaniu; podkreśla w związku z tym potrzebę zwrócenia szczególnej uwagi na mieszkańców tych regionów aby zapewnić im odpowiedni dostęp do usług profilaktyki nowotworów i walki z nowotworami, przez zachęcanie do opracowywania i wspieranie polityk publicznych w ramach europejskiego planu walki z rakiem;

124. przypomina, że Program UE dla zdrowia ma istotne znaczenie dla zmniejszania nierówności w usługach opieki zdrowotnej; zaznacza, że krajowe punkty kontaktowe powinny proaktywnie organizować sesje informacyjne we wszystkich regionach najbardziej oddalonych, aby upowszechnić wiedzę o tym programie;

125. ubolewa, że Komisja nie zaangażowała dotąd władz regionów najbardziej oddalonych w opracowywanie rocznych programów prac w ramach Programu UE dla zdrowia, i oczekuje, że uczyni to bez dalszej zwłoki oraz że zaangażuje regiony najbardziej oddalone w dyskusje na temat inicjatyw politycznych o szczególnym znaczeniu, takich jak inicjatywy dotyczące szczepień, chorób nowotworowych, zdrowia psychicznego, zmiany klimatu i opieki długoterminowej;

126. zwraca się do Komisji, aby zachęcała państwa członkowskie i zainteresowane regiony najbardziej oddalone do wspierania rozwoju systemów opieki zdrowotnej i dostępu do nich (w tym do promowania zdrowia i profilaktyki oraz opieki długoterminowej) oraz do opracowywania i wprowadzania rozwiązań w zakresie e-zdrowia, aby zaradzić niedoborowi pracowników służby zdrowia i brakom w zakresie cyfryzacji systemu opieki zdrowotnej, przy jednoczesnym inwestowaniu w umiejętności i kompetencje cyfrowe, w szczególności wśród szczególnie wrażliwych grup społecznych i pracowników służby zdrowia; zwraca się ponadto do Komisji, by zachęcała państwa członkowskie i zainteresowane regiony najbardziej oddalone do udziału w działaniach w ramach Programu UE dla zdrowia (w tym do wspólnych działań), w szczególności tych dotyczących niwelowania nierówności w zakresie zdrowia, gotowości i reagowania na sytuacje kryzysowe, w tym sytuacje kryzysowe związane ze zmianą klimatu, e-zdrowia, promocji zdrowia i profilaktyki chorób, dostępu do opieki zdrowotnej, w tym opieki w zakresie zdrowia psychicznego, opieki długoterminowej oraz leczenia chorób tropikalnych;

127. zachęca regiony najbardziej oddalone, by brały udział w działaniach w ramach programu „Horyzont Europa” oraz by współpracowały z Urzędem ds. Gotowości i Reagowania na Stany Zagrożenia Zdrowia w celu zabezpieczenia dostaw niezbędnych środków medycznych i zagwarantowania, że w czasie kryzysów do dyspozycji będzie niezbędny personel służby zdrowia, a także z Europejskim Centrum ds. Zapobiegania i Kontroli Chorób w zakresie gotowości oraz reagowania na zagrożenia zdrowia, w tym zagrożenia związane ze zdrowiem psychicznym i zmianą klimatu;

128. proponuje utworzenie centrum badawczego zajmującego się tropikalnymi chorobami zakaźnymi oraz schorzeniami występującymi szczególnie często w regionach najbardziej oddalonych, takimi jak cukrzyca, otyłość czy niektóre nowotwory;

Znaczenie regionów najbardziej oddalonych w wyścigu kosmicznym i europejskim rozwoju naukowym

129. zwraca uwagę na zalety położenia regionów najbardziej oddalonych i na infrastrukturę dostępną w niektórych z nich, sprzyjającym działaniom w przestrzeni kosmicznej, w szczególności tym, które zmierzają do zapewnienia UE niezależnego dostępu do przestrzeni kosmicznej; ubolewa nad brakiem konkretnych zobowiązań Komisji w tej dziedzinie; wzywa Komisję do zwiększenia wsparcia dla krajowych planów eksplorowania przestrzeni kosmicznej, które stanowią główne źródło innowacji i suwerenności europejskiej;

130. apeluje o koordynację między funduszami UE przeznaczonymi na unijną politykę kosmiczną a funduszami przeznaczonymi na rozwój regionalny, tak aby zwiększyć lokalny wkład i lokalny zwrot z inwestycji związanych z ekosystemami działań kosmicznych rozwijanych wokół infrastruktury w Gujanie Francuskiej i na Azorach; podkreśla, że należy dać więcej możliwości nabywania i podnoszenia kwalifikacji mieszkańcom regionów, na których znajdują się naziemne elementy infrastruktury kosmicznej, oraz poprawić ich warunki życia;

131. apeluje o lepsze oceny oddziaływania na środowisko działań związanych z przestrzenią kosmiczną prowadzonych w regionach najbardziej oddalonych oraz o opracowanie odpowiednich środków zrównoważonego rozwoju, które w największym możliwym stopniu będą zapobiegać negatywnemu wpływowi tych działań lub zapewnią rekompensaty w przypadku, gdy zastosowanie środków zapobiegawczych nie jest możliwe;

132. podkreśla, że istotne są aktualizowane i dostosowane do potrzeb strategie inteligentnej specjalizacji w celu pobudzenia badań naukowych i innowacji w regionach najbardziej oddalonych;

133. z zadowoleniem przyjmuje lepsze dostosowanie programów prac „Horyzont Europa” do regionów najbardziej oddalonych w celu zachęcenia do tworzenia lokalnych wspólnot zajmujących się badaniami naukowymi i innowacjami;

134. ponownie podkreśla, jak ważny jest udział instytucji szkolnictwa wyższego i ośrodków badań morskich, a także zaangażowanie szkół morskich regionów najbardziej oddalonych i ich struktury biznesowej w europejskich i międzynarodowych sieciach badawczych, biorąc pod uwagę wiedzę tych podmiotów na temat wyjątkowej dynamiki i cech owych regionów, z myślą o wzmocnieniu ich systemów innowacji i stworzeniu większej liczby „niebieskich miejsc pracy”;

Lepsze wykorzystywanie europejskich funduszy, partnerstw i umów handlowych

135. uznaje, że RRF i REACT-EU są istotne dla skutecznej odbudowy w regionach najbardziej oddalonych; zwraca jednak uwagę, że należy ponownie rozważyć terminy wykonania RRF, aby pobudzić ożywienie gospodarcze w regionach najbardziej oddalonych, biorąc pod uwagę obecny kontekst wojny, inflacji oraz niedoboru siły roboczej i surowców w sektorach podstawowych, co utrudnia realizację projektów strukturalnych dla tych regionów; w związku z tym wzywa Komisję, by uprzedzała przyszłe kryzysy w regionach najbardziej oddalonych poprzez propagowanie instrumentów rekompensujących skutki kryzysów dla ludności tych regionów, a także by dopilnowała, że osiągnięte zostaną cele krajowych planów odbudowy i zwiększania odporności, a Parlament otrzyma szczegółowe sprawozdanie zawierające informacje o ostatecznych przydziałach środków;

136. podkreśla kluczową rolę polityki spójności, jeśli chodzi o uwalnianie potencjału regionów najbardziej oddalonych i kompensowanie skutków ich trwałych ograniczeń, a także zmniejszanie różnic gospodarczych i społecznych między tymi regionami a resztą UE; podkreśla, że należy lepiej uwzględnić specyfikę regionów najbardziej oddalonych w programowaniu funduszy spójności, a jednocześnie zadbać o to, by mogły one w pełni korzystać z przepisów umożliwiających większą elastyczność, a mianowicie z wyższych stawek współfinansowania i płatności zaliczkowych; podkreśla, że państwa członkowskie i regiony najbardziej oddalone odpowiadają za opracowanie i wdrożenie swoich strategii i priorytetów dotyczących rozwoju oraz pełne wykorzystanie potencjału funduszy UE;

137. wyraża ubolewanie, że niewielka liczba specjalnych programów, polityk publicznych i funduszy dla regionów najbardziej oddalonych przestała istnieć wskutek włączenia ich do horyzontalnych programów europejskich, co osłabia podejście dostosowane do potrzeb regionów najbardziej oddalonych;

138. apeluje do Komisji o wspieranie kontynuacji prac rozpoczętych w ramach projektu sztandarowego FORWARD, aby podjęte starania i już osiągnięte wyniki w dziewięciu regionach najbardziej oddalonych nie poszły na marne;

139. z zadowoleniem odnotowuje, że Komisja zapowiedziała utworzenie portalu poświęconego wszystkim dostępnym unijnym funduszom, programom i inicjatywom politycznym na rzecz regionów najbardziej oddalonych, a tym samym odpowiedziała na wezwanie Parlamentu z rezolucji z 14 września 2021 r. w sprawie nowego podejścia do strategii morskiej na rzecz Oceanu Atlantyckiego; wzywa Komisję, aby niezwłocznie stworzyła ten portal i w stosownych przypadkach nadal oferowała pomoc, tak aby zapewnić państwu członkowskiemu i władzom regionalnym szerszy dostęp do wiedzy na temat funduszy oraz więcej możliwości ich wykorzystania; wzywa Komisję do podnoszenia świadomości na temat regionów najbardziej oddalonych we wszystkich dystryktach generalnych, do zmniejszenia obciążeń administracyjnych oraz do wspierania tych regionów w ich staraniach o uzyskanie łatwiejszego dostępu do funduszy i programów europejskich; wzywa instytucje europejskie do zwiększenia swojej obecności w terenie poprzez utworzenie fizycznych biur w regionach najbardziej oddalonych; wzywa regiony najbardziej oddalone do korzystania ze wszystkich funduszy i programów europejskich, które są dla nich dostępne; proponuje ustanowienie Europejskiego Roku Regionów Najbardziej Oddalonych;

140. zachęca Komisję oraz władze krajowe i regionalne do znalezienia równowagi między niezbędną kontrolą wykorzystania funduszy UE a uproszczeniem i poprawą elastyczności przepisów administracyjnych niezbędnymi do ich optymalizacji, aby zachęcić do podejmowania inicjatyw lokalnych, w szczególności w regionach najbardziej oddalonych;

141. podkreśla, że polityka handlowa Unii Europejskiej ma znaczący wpływ gospodarczy na regiony najbardziej oddalone; podkreśla, że konieczna jest ochrona interesów regionów najbardziej oddalonych w ramach umów międzynarodowych (umów o wolnym handlu, umów o partnerstwie gospodarczym i oficjalnej pomocy rozwojowej) zawieranych przez Unię Europejską; wyraża duże zaniepokojenie przywozem z państw trzecich towarów, które nie spełniają unijnych norm socjalnych, norm w dziedzinie pracy, środowiska, bezpieczeństwa żywności, jakości i dobrostanu zwierząt, w tym norm dla produktów oznaczonych jako ekologiczne; przypomina, że wiele z tych przywożonych towarów bezpośrednio konkuruje z produkcją eksportową regionów najbardziej oddalonych na rynku UE, a nawet z produkcją lokalną na własnym rynku regionalnym;

142. wzywa Komisję, by zapewniła preferencyjne traktowanie produktów z regionów najbardziej oddalonych zarówno na ich rynkach lokalnych, jak i na rynku unijnym, by w pełni chroniła wrażliwe produkty rolne, takie jak banany, pomidory, cukier i mleko, podczas negocjacji umów o wolnym handlu i partnerstwie gospodarczym, a także by gwarantowała zgodność przywozu z krajów spoza UE z normami UE; wzywa ponadto Komisję do wdrożenia procedur uwzględniających produkty wrażliwe z regionów najbardziej oddalonych oraz do przewidzenia, w razie potrzeby, okresów przejściowych, odpowiednich kontyngentów przywozowych i taryf celnych, klauzul ochronnych oraz mechanizmów nadzoru i sankcji; wzywa ponadto Komisję, by przed zawarciem umów systematycznie przeprowadzała w tych regionach, we współpracy z władzami regionalnymi i lokalnymi oraz innymi zainteresowanymi stronami, regionalne oceny skutków, a także by wprowadzała do umów tzw. klauzule lustrzane i zawieszające; zwraca uwagę, że obecne umowy handlowe z państwami spoza UE powinny zostać poddane przeglądowi w celu uwzględnienia tych klauzul;

143. wzywa do utworzenia w Komisji grupy zadaniowej ds. umów handlowych z udziałem przedstawicieli zainteresowanych państw członkowskich i sektorów gospodarki regionów najbardziej oddalonych, w tym przedstawicieli rolnictwa i innych zainteresowanych stron, która to grupa przeanalizowałaby m.in. trudności, z jakimi borykają się te regiony w związku z rosnącą konkurencją zewnętrzną, w tym ze strony produktów oznaczonych jako ekologiczne z państw trzecich; oprócz tego wzywa Komisję do sporządzenia sprawozdania na temat skumulowanego wpływu umów o wolnym handlu na sektor rolnictwa w regionach najbardziej oddalonych;

144. z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja uznaje regiony najbardziej oddalone za wyjątkowy atut w stosunkach zewnętrznych UE;

145. podkreśla, że regiony najbardziej oddalone są wysuniętymi placówkami Unii Europejskiej, dzięki którym może ona prowadzić działania w krajach sąsiednich leżących w ich regionach geograficznych; wzywa Komisję i państwa członkowskie do współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi regionów najbardziej oddalonych w celu realizacji strategii rozwoju, która zakłada większą integrację i współpracę regionalną; wzywa w szczególności Komisję oraz władze lokalne i regionalne, by zachęcały do propagowania synergii między działaniami wspieranymi przez Instrument Sąsiedztwa oraz Współpracy Międzynarodowej i Rozwojowej (ISWMR) – „Globalny wymiar Europy” a funduszami Interreg przeznaczonymi dla regionów najbardziej oddalonych;

146. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zapewnienia większej synergii między funduszami europejskimi i skoordynowanego zarządzania nimi, zwłaszcza w odniesieniu do EFRR, programu „Globalny wymiar Europy” i decyzji Rady w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską⁽³⁷⁾, aby zapewnić – zwłaszcza w przypadku regionów najbardziej oddalonych – ściślejszą i skuteczniejszą współpracę terytorialną oraz lepsze finansowanie, w szczególności dla ich przedsiębiorstw i obywateli;

147. podkreśla znaczenie programów wymiany studentów w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa w szkoleniu młodych specjalistów z krajów uczestniczących; opowiada się za stworzeniem na tych samych zasadach programu wymiany studentów z regionów najbardziej oddalonych oraz z państw i regionów sąsiadujących z tymi regionami;

⁽³⁷⁾ Decyzja Rady (UE) 2021/1764 z dnia 5 października 2021 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską, w tym stosunków między Unią Europejską, z jednej strony, a Grenlandią i Królestwem Danii, z drugiej strony (Decyzja w sprawie stowarzyszenia zamorskiego, łącznie z Grenlandią) (Dz.U. L 355 z 7.10.2021, s. 6).

148. przypomina, że w świetle obecnych realiów należy poprawić współpracę między regionami najbardziej oddalonymi a sąsiednimi państwami lub terytoriami oraz że w związku z tym należy podjąć działania w odniesieniu do zasad i przepisów o charakterze regulacyjnym, administracyjnym, budżetowym i politycznym regulujących tę współpracę;

o

o o

149. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
